

శ్రీ ర స్తు.

రసికనికరానందనందనానోకహసదృశః

సరసకవితాచమత్కృతీగర్భితః

శ్రీరస్తు.

రసికనికరానందనందనానోకహసదృశః

సరసకవితాచమత్కృతీగర్భితః

పంచబాణవిజయో నామ

భాణప్రబంధః

పండితపరిష్కృతః

ములుకుట్ల - రామలింగశాస్త్రిణా

శారదానిలయముద్రాభవనే

ముద్రాపితః - ప్రకటీకృతశ్చ.

మదరాసు.

౧౮౮౭ - సంవత్సరము.

ప్ర క ట న.

—(*)—

మావద్దసిద్ధముగనుండు సంస్కృతాంధ్రగ్రంథములవివరము.

కృష్ణయజుర్వేదము ప్రథమప్రపాఠకము విద్యారణ్యభాష్యసహితము-	౧౧ - ౦ - ౧
అష్టోత్తరశతోపనిషత్తులు-	౮ - ౦ - ౦
యాజుషప్రయోగచింతామణి, షోడశకర్మలు	౨ - ౦ - ౦
మహాన్యాసము	౦ - ౬ - ౦
సంస్కృతబిల్హణీయము-	౦ - ౨ - ౦
ముహూర్తదర్పణము-	౦ - ౪ - ౦
నవగ్రహపీఠిక-	౦ - ౩ - ౦
అజ్ఞానాంధకారసూర్యోదయము-	౦ - ౧౨ - ౦
అబ్ధికమంత్రము-	౦ - ౨ - ౦
ప్రహసననాటకము, కాళిదాసకృతము-	౦ - ౨ - ౦
పంచబాణవిజయము-	౦ - ౪ - ౦
ఆంధ్రభాగవతము, శుద్ధప్రతి-	౧ - ౪ - ౦
ఋగ్వేదప్రయోగము, నారాయణభట్టకృతము-	౧ - ౮ - ౦
సవ్యాఖ్యాధ్యాత్మరామాయణము ప్రతి-౧కి	౨ ౮ ౦
జాతకాలంకారము ప్రతి ౧-కి-	౦ ౬ ౦

వైద్యగ్రంథములవివరము.

వైద్యనైఘంటికపదపారిజాతము ప్రతి ౧-కి	౪ ౮ ౦
వైద్యచింతామణి ప్రతి ౧-కి-	౮ ౦ ౦
వైద్యామృతము ప్రతి ౧-కి-	౧ ౦ ౦
చికిత్సారత్నము ప్రతి ౧-కి-	౧ ౦ ౦
నాడీనక్షత్రమాల ప్రతి ౧-కి-	౦ ౪ ౦
కాలజ్ఞానము ప్రతి ౧-కి-	౦ ౪ ౦

ఈపుస్తకములున్ను ఇతరములగు సంస్కృతాంధ్రగ్రంథములన్నియును ఈ క్రిందచేవ్రాలుచేయువారిపేర వ్రాసి సులభక్రయమునకు పొందవచ్చును. పోస్టేజిపుస్తకములనుకోరువారే అచ్చుకోవలసినది. మరియు కృష్ణాడిస్ట్రిక్టు బెజవాడగ్రామములో మేము పుస్తకములమాపుపుంచినాము. గనుక అచ్చట కార్యదర్శియగు మాఅన్నగారైన బ్రహ్మశ్రీ ములుకుట్ల- గంగాధరయ్యగారివద్ద సులభక్రయమునకుపొందవచ్చును.

౧౮౮౭-సం॥
జూలై నెల ౮-తేది.

ఇట్లు
సుజనవిధేయుడు,
వే. ములుకుట్ల- రామలింగశాస్త్రిలు.

శ్రీరామాయనమః.

శ్రీ శా ర దాం బా యై న మః.

పం చ బా ణ వి జ య మ్.

ప॥శ్రీమద్గోపశిశోతవాద్రిభరణంమిథ్యేతిలీలోక్తయా.
రుక్మిణ్యాభిహితోవహామిశిఖరిద్వంద్వంప్రియేలోకయ.
ఇత్యుక్త్వాతదురోజశైలయుగళంస్పృష్ట్వా స్వకరాభ్యాంతయా
లజ్జానమ్రముఖాబ్జయాసరభసంశ్లిష్టోహరిఃపాతునః॥

కించ॥శ్రీవత్సోదనుసూనుసూదనభుజామధ్యస్థలీభూషణం.
జంభారాతిమణిప్రకాండశకలశ్రీగర్వసర్వంకషః-
గాఢాశ్లిష్టరమాపయోధరతటీసంక్రాంతకస్తూరికా
పంకక్షోదనిభశ్శుభాయభవతాంభోభూయతాంభూయసే

నాంద్యంతేసూత్రధారః॥సప్రశ్రయమంజలింబధ్వా॥

ప॥ కలానిధికలావలత్తిమిరపఙ్క్తిముక్తాఫల
స్ఫురత్కనకదర్పణందరనిమీలదిందీవరం
దరోద్ధరణితక్రమంచటులచక్రవాకద్వయం
విశృంఖలమనోభవంవిజయతాంరతంయోషితాం

ఇతిపుష్పాంజలింవికీర్య, మారిష! ఇతస్తావదాదిష్టోస్మి. నిరంతరవినమద మరమకుట తటఘటిత మణిగణవిస్ఫురత్కిరణపుంజకింజల్కిత చరణారవింద స్య గాంగేయ తరంగిణీతరంగపరంపరాపరివేల్లితరం గాలవాలనలయాలం కార పారిజాతాంకురస్యక్రైటభకంబుకంఠీకంఠాలంకరణకురంగీకరణచాతు రీధురీణస్య విభీషణాభిధానయాతుధాన విభూషణపుటభేదనకు ముదవనవి కాసనావరతవల మానవిలోకన చంద్రికానిచయనిర్భరవదనేందు మం డలస్యడభగస్య పార్శ్వనిషణ్ణరమణీమణీ కటాక్షకపటస్ఫుటకు వలయనవ నికురంబ కరంభితకంబుకంధరస్యాఖండచండిమోద్దండకుసుమ కోదండ భుజదండమండలీకృత కోదండమండలీ కృతనిశితశిలీముఖమండలీసంతాడిత తరుణమిథున విరచితనిధువనకేలీ లాలితనికుంజపుంజమంజుళో ప్రాంతవని

పంచబాణవిజయమ్.

కావసీకాంతకదళీ వకులకంకేళి నారికేళకుటజకురువకక్రముక తిలకా
మలక పన సాన సరసాల సాల హింతాల తాల తమాల కృతమాల
నక్తమాలపున్నాగ నాగకుంద మందారకోవిదార ప్రముఖవిటపి విటప
పటలాంచలచంచలచంచరీక సంచయ సంచలితమంజుమంజరీ పుంజసంజరీ
జృంభదమంద మరందర సధోరణీద్విగుణీభవత్ప్రవాహ కలధౌతసరిదంత
రని రంతర విహరమాణ కలధౌతపక్షపక్షతి విక్షతివిదళదంభోరు హ
ముకుళ గర్భనిర్బాధోద్భవదద్భుతసౌర భభరనిర్భరమరు దర్భకభ్రమ
ణ సుభగంభావుకాభ్యంతరాయాః ఉభయపార్శ్వదరీ దృశ్యమానాస
మానసౌధకోటీతటీ ఘటితధ్వజపటపటల పటుక్రీడాప్రకటితవాతపోతని
ర్ధూత జీమూతజాతవిగళితతటిల్లతావిడంబితనితంబినీ చరణారవిందచటు
లమంజుమంజీరశింజారవముఖరితవీధీవితానవిరాజమానాయాః మదకుం
భికుంభదంభకుచకుంభసంభావనీయరంభోరూపరీరంభారంభసంభారఘు
సృణహరిణమదఘనసారప్రభృతిసురభిద్రవ్యసంపాదనచటుల భుజంగపుం
గవసంగతశృంగాటకోత్సంగహృదయంగమాయాః శ్రీరంగ నగర్యానాయ
కస్యభగవతఃపంకేరుహవాసినీపరిబృఢస్య చైత్రయాత్రోత్సవసే. వాసమవే
తైరుదయశిఖరిశిఖర పర్యంతదర్యంతనిర్యత్నసిర్యత్కంఠీరవాకుంఠకంఠరవా
కర్ణనవిజృంభమాణభయతరళీ భవదంకస్థిత హరిణఖురశిఖాఘాతసంజాత
రంధ్రరాకేందుమండలీనీరంధ్రనిర గ్గళసిర్గళదమృతఝరీమధురిమాధరీకరణ
నిపుణసూక్తిజాలైరఖిలకలావద్భిఃశలావిద్భిః॥ యదుత॥

ప, శృంగారరసభూయిష్ఠంకుసుమాయుధజీవితం,
రూపకంరసికానందజనకంరూప్యతామితి॥
కింతాదృశరూపకంస్మరణమభినీయ ॥ అస్తిహిసానందం॥

ప. సంధ్యానానట్యమానత్రిపురహరజటాజూటభంభ్రమ్యమాణ
స్స్వర్గౌకస్సింధుగర్భప్రసృమరలహరీగర్వసర్వంకషోక్తిః।
శ్రీమాన్రామానుజార్యఃప్రతికథకఘటాకేసరీసర్వఘాటీ
క్షౌమీభూతస్వకీర్తిశ్శ్రితజనసకలాభీష్టసంతానశాఖీ।

కించ॥ దృప్యత్కంఠీంద్రకుంభస్థలదళనసముద్యుక్తహర్యక్షముక్త।
ప్రౌఢారావప్రణాళీపరిహసనచణైఃకంఠనాళైర్గభీరైః।

స్వైరంశాస్త్రాణియస్మిన్వ్యవహరతిగురుస్స్వర్గమాపత్రపాత
శ్శేషః పాతాళమాగాదగమదగగుహాగహ్వరంధూర్జటిశ్చ॥
అపిచ॥ మంథాద్రిక్షుబ్ధదుగ్ధార్ణవజఠరలుఠద్భంగభంగప్రదాభి
ర్మాద్యత్ప్రత్యర్థివిద్వత్పరిబృఢపరిషద్గర్వసర్వంకషాభిః।
యద్వాణీధోరణీభిః పరిహసిత పరీవాహపారంపరీకా
క్రీడాద్గంగామృడానీవిటవికటజటాజూటమధ్యేకిమాస్తే॥
ప. నిర్ముక్తోనిగళాన్మదావళవరోమత్తోనిరాధోరణో
నీత్వాయంసభయంస్వయంసవినయంస్వాలానమాటీకతా।
శార్దూలశ్శమమాపయత్కరతలస్పర్శేనతత్త్వాదృశ
స్సశ్రీరంగగురూత్తమోవిజయతేయద్వంశముక్తామణిః॥
ప. బ్రహ్మర్షిర్భావనార్యోజయతితదనుజః పన్నగాధ్యక్షవాణీ
మల్లీవల్లీమతల్లీప్రసవసముదయప్రాయవాక్సంప్రదాయః।
ఆన్వీక్షిక్యాంప్రచండోభవుకగుణనిధిర్భాష్యకృద్భావవేదీ
వేదప్రామాణ్యరక్షాచణవిమలతరాశ్చర్యచర్యాభిరామః॥
ప. శ్రీమాన్రామానుజార్యఃఫణిపతిఫణితిప్రక్రియాచక్రవర్తీ
తర్కాతర్కిప్రవీణోయతినృపతిమతోద్ధారసంజాతకీర్తిః।
మీమాంసాసార్వభౌమోనిరుపమకవితాకల్పనాకల్పశాఖీ
విద్వద్గోష్ఠీధురీణోవ్యవహరణచణస్తత్సుతోయంవిభాతి॥
కించ॥ పాండ్యాఖండలవాహినీపరిబృఢశ్రీరాఘవార్యాగ్రణీ
స్సన్మానప్రథమావతారసరణిర్విద్వత్కవిగ్రామణీః।
శ్రీరామానుజచంపురంగధరణీధారేయసీమంతినీ
సౌందర్యస్తుతిముఖ్యసత్కృతికృతీసోయంనిజేజీయతే॥
ప. తస్యేయంసహజస్తదీయకరుణాసంప్రాప్తబోధోజ్జ్వల
స్తజ్జాయాజనకేనతత్కవితయాచైషస్వయంస్వీకృతః।
శ్రీరంగార్యకవిర్బభాణలలితంశృంగారశృంగాటకం
భాణంకంచనపంచబాణవిజయారంభప్రియంభావుకం॥
సవిషసామాజికసమాజ సమ్మోదసంపాదకఃయుతః
ప. ప్రభాతభాస్కరప్రభాప్రబుద్ధపంకజ

ప్రజల్పరన్మరందసన్నిభావిభాతిభారతీకవేః।
సభాచకాస్తిపండితప్రకాండమండితాంతరా
రతిప్రియప్రియంకరో రసశ్చయత్రరాజతే॥
సమంతాదవలోక్య, సోల్లాసం.

ప. పరభృతపరిపాటీత్రోటికోటీకవాటీ
పుటవిఘటనకేళీ కల్పనాకుంచికాసౌ।
నవవకులమధూళీపానమత్తాళిపాళీ
రవముఖరదిగంతః ప్రాదురాసీద్వసంతః

కించ॥ మన్మథమదగజయంతామల్లీమహిళార్తవోత్సవముహూర్తః-
మధురధునాప్రాదురభూన్మానవతీమానధూననధురీణః॥

అపిచ॥ చందనాచలకందళన్మరుదర్భకభ్రమణాంచిత
స్మేరకేసరగుచ్ఛనిస్సృతధూళికాచయధూసరాః।
మత్తకోకిలకాకలీనిళితాళిమండలఝుంక్రియా
వైఖరీముఖరీకృతాస్సుఖయంత్యమీమధువాసరాః॥

అపిచ॥ ప్రత్యగ్రకేసరపరాగనవాంగరాగ
మాకందకందళగళన్మధుపానమత్తాః।
ఆరూఢమారుతసమీరితమల్లివల్లీ
డోలామిళిందమహిళామదయంతిచేతః॥

అపిచ॥ ప్రథమర్తువిభ్రమవిజృంభితశ్రియం
నవమల్లికాప్రతతికామతల్లికాం।
రసికాగ్రణీరమయతెమధువ్రతో
రసమంజరీంరసికశేఖరోయథా॥

నిరర్గళవినిర్గళన్మధురసశ్రమాంభోమిళ
త్పరాగసితకంచుకస్ఫురదుదాగగుచ్ఛస్తనీ।
సమీరనటనర్తితాప్రవిచలత్ప్రవాళాంగుళీ
తనోతిహృదయంగమంనటనమత్రవాసంతికా॥

నేపథ్యే।కించబ్రూథ-అహోభరతావతంససాధు- ప్రకృతోపయుక్తవర్ణ
నేనమాననీయోసి - అద్యఖలుత్రిభువనవిజిగీషోః పంచేషోర శేషదిగ్విజయ

మంగలదీపికా యువజనచకోర చంద్రికాచంద్ర రేఖాయాః కనీయసీనృత్తవిద్యాధరీప్రథమరంగాధిరోహణ మహోత్సవేరసికజనమనాంసి రంజయంతీ గతిజితకుంజరీరసమంజరీ ॥ వయంతదవలోక నాయామంతి తాస్మ ఇతి- అహమపి ప్రథమ రంగాధి రోహణ మహోత్సవమను భవామీతినిష్క్రాంతః,

ఇతిప్రస్తావనా.

తతః ప్రవిశతిరసికశేఖరః. సానుస్మరణం.

ప॥ కింకిన్నరీకిమమరీకిమనంగనారీ
తారాను హేమలతికానుతటిల్లతాను।
నోచేదధీరనయనాజనసార్వభౌమీ
తర్హైవరలంతనుమతీమమభాగ్యరేఖా॥

అస్యాః కిమితివర్ణ్యతే ప్రత్యవయవరామణీయకంరమణీమణేః॥

ప. పాదౌపంకజసంపదాకదళికాప్రత్యర్థినీసక్థినీ
శ్రోణీసైకతవైరిణీకిసలయన్యక్కారధీరౌకరౌ।
వక్షోజౌవరకుంభికుంభసహజౌవాణీసుధాధోరణీ
వక్త్రంవారిజమిత్రముత్పలదళచ్ఛాయాముషీచక్షుషీ॥

అహోమమానుకూలోవిధిరిదానీంప్రతికూలఇవలక్ష్యతే.

తథాహి.

ప, జంభాలంభనకుంభికుంభయుగళీదుర్వారగర్వాపహా
గ్రాహంగ్రాహమురోరుహాసపులకోద్భేదంచకోరీదృశః।
యావన్న్యస్యసుధాకరంభితమహంచుంబామిబింబాధరం
తావత్ప్రాప్తవటీతటైఃప్రకటితంకూకూరుతంకుక్కుటైః॥

పరితోవలోక్య. ప్రభాతప్రాయైవవిభావరీ, తథాహి.

ప. నిశీథిన్యామన్యాదృశసురతధన్యాన్యువజనా
న్సదగ్రేసౌధాగ్రేసహవిహరమాణాన్యువతిభిః।
అయందర్శందర్శంస్వయమపిసముద్భూతకౌతుకీ
ప్రతీచీవామాక్షీమనుభవతిరాగీహిమకరః॥

ప॥ దూతీవభ్రమరావళీదినమణిప్రాణేశ్వరాభ్యాగమం

ఝుంకారధ్వనికై తవేనకథయత్యంభోజినీసుభ్రువః॥
చంద్రాధీశవియోగహేతురథునాకల్హారిణీ యోషితః
కాప్యన్యోదితధూమకేతుకలికేవాభాతిభృంగావళీ॥
ప॥ తమీకన్యా తారాధిపతరుణపాణిగ్రహమహా
క్రియాయాంభావిన్యాంకనకచషకంసాక్షతభరం।
గృహీత్వార్క-వ్యాజంకిమపికిమురక్తాంబరవతీ
దినశ్రీరుత్తస్థౌసకలహరిదామంత్రణకృతే॥
ప॥ నిర్మాయప్రథమోర్మిమాలిసలిలేనిర్మజ్జనంనిర్మలః
ప్రాచీనాచలచూడపీఠవసతిఃపద్మాటవీపేటికాం।
ఉద్ఘాట్యప్రసరన్మరందపయసాశ్రీగ్రామనామస్పృశం
సాలగ్రామమగణంకరాగ్రకలితంపాంసోభిషించత్యసౌ॥
కించ॥ పౌరస్త్యాచలమౌళిమండనమణిః పాథోజరత్నామణి
స్త్రారావర్త్మమురారికౌస్తుభమణిస్త్రైలోక్యభూషామణిః।
శోకవ్యాకులచక్రవాకరమణీసంతోషచింతామణి
ర్భా భాతిద్యుమణిఃపురందరహరిత్కాంతోరునాసామణిః॥
అపిచ, కాంతాపరిభవోవాదుర్విషహోమానినః కామినః॥యదయం॥
ప, విధాయపాదతాడనైస్సుధాద్యుతిర్నమన్ముఖీం
సరోజినీంసఖీంమనుప్రధావతీతిసత్వరం।
ఫణిస్ఫటామణిచ్ఛటా మహోరుఝురీసహోదరీం
రుషాశ్రీషామధీశ్వరోవహన్నివారుణద్యుతిం॥సాంతర్హాసం
ప. బిభ్రిద్బ్రిష్మనిరంతరంస్వహృదయేసన్మార్గగామీసదా
లోకాభ్యంతరగాఢరూఢతిమిరప్రాగ్భారకుక్షింభరిః।
కాషాయాంబరశాక్క-రాంచలలసత్కా-ష్ఠోత్క-రఃపుష్పిణీం
హంసస్సాంప్రతమంగరాగభరితోహాపద్మినీమంచతి॥
పూర్వోర్వీధరగంధసింధురశిరస్సిందూరరేఖావియ
ల్లక్ష్మీపక్ష్మలలోచనాకుచతటీకాశ్మీరపత్రావళీ।
జంభారాతిదిశావిశాలనయనాకల్హారహారావళీ
నీహారేతరదీధితిద్యుతిఝురీనవ్యాజరీజృంభతే॥

అహో,ప్రాభాకరాణాంకరాణాంప్రమదాకల్పకల్పనాప్రాగల్భ్యం.

ప॥ కల్హారంతికచాంతరేకిసలయస్తోమంతికర్ణాంతరే
సిందూరంతిచనీలనీరజదృశాంసీమంతసీమాంతరే।
కాశ్మీరంతికుచాంతరేకురవకంత్యేతేకరాబ్జాంతరే
యావంతిప్రపదాంతరేకమలినీజానేత్విషామంకురాః॥

అపిచ. విగళితనాకలోకతటినీలహరీవిహార
తక్కులకలధౌతధౌతగరుదర్భకషట్కకణాః।
రవిరథవాజిరాజిఖురచూర్ణితపూర్వగిరి
ప్రసృమరధాతుధూళినికరావిలసంతికరాః॥

అన్యతోవలోక్య. పచేళిమమద్యమమలోచనయోర్భాగధేయం. యథా.

ప. వామోహాస్త్వైవహంత్యోగళదలకభరంనిష్పతత్పుష్పజాలం
సవ్యేహస్తేగళంతీంఘనజఘనతటాన్మేఖలాంధారయంత్యః।
గుంజన్మంజీరసింజాముఖరితకకుభోనిర్గళన్నీవిబంధాః
పర్యంకాగారగర్భాన్మదగజగమనానిస్సరంతిప్రతోళ్యాం॥

అన్యతోదృష్ట్వా

ప॥ రతశ్రమవిజృంభితశ్వసితధోరణీనానట
త్పయోధరశిరస్తటీభ్రమదుదారహారావళీ।
ఝుణంఝుణితనూపురాఘననితంబబింబస్థలీ
ఘులంఘులితమేఖలాబహిరుపైతిశాతోదరీ॥

పదాంతరంగత్వా,స్పర్శసుఖమభినీయ.

ప॥ రత్యంతశ్రమతాంతహర్మ్యనివసత్కాంతాస్తనక్ష్మాధర
ప్రాంతన్యస్తశిరశ్శయాళుతరుణస్తోమంసముద్బోధయన్।
ఉన్మీలత్కమలాటవీపరిమళప్రాగ్భరసంభావితః
పాటీరాద్రితటీకుటీరకుహరాదాటీకతేమారుతాః॥

కించ. పుంభావాంతనితాంతతాంతవనితాకాంతస్తనాంతస్థలీ
వాంతస్వేదపయఃప్రవాహకణికాసంతానపాటచ్చరాః।
కుంభీడింభకుటుంబినీకుచతటీపాటీరపంకస్పృశో
మందమందమమీసమీరపృథుకాస్సంచారమాతన్వతే॥

అపిచ॥ మాకందోదగ్రశాఖాపటలవలయితోత్ఫుల్లమల్లీమతల్లీ
పాళీధూళీప్రణాళీపరిమళితదిశాచక్రవాళాంతరాళః।
నాళీకాళీసుధూళీకణగణశిశిరశ్శంబరారాతిదంతీ
వాసంతీకుంజపుంజప్రహితగమనసస్పందతే గంధవాహః॥

వేశవాటప్రవేశమహోత్సవకుతూహలీకృతచిత్తౌ దానిగత్వా, పురో వలోక్య.

ప॥ చంచత్కాంచనకేతనాంబరశిఖాంకూరన్మరుత్కందళీ
ధూతస్యందనపందనాగతసురీసమ్మర్దజాతశ్రమః॥
స్ఫారామోదభరాభిరామసుమనోదామాంచితాభ్యంతర
స్తుంగో జంగమజాతరూపశిఖరిప్రాయో రథో రాజతే॥

సమీపముపసృత్య, పునర్నిరీక్ష్య.

ప॥ అగ్రే గ్రంథిలమానితంబవలయవ్యాలంబిరోలంబికా
దేశ్యం కైశ్యముదారమల్లికమనాక్చానందధానే ఘనం।
దృశ్యేతే ధృతధౌతసూక్ష్మవసనే వారాంగనే స్యందనే
పశ్యేతే సురలోకవారవనితే రంగేశసేవాగతే॥

ఇమే కిల మదన శేఖరవిలాసశేఖరాభ్యాం కళత్రీకృతే కనకలేఖాకస్తూరికే.

ప॥ సాఫల్యం నయతా విశేషసుకృతం జన్మాయుతోపార్జితమ్
హస్తాగ్రేణ హృతాదుదస్తమబలాహస్తాంతరాళే పతత్।
మల్లీనామకదంబకం వికసితప్రత్యగ్రపంకేరుహ
క్రోడక్రీడనలోలహంసధిషణామంకూరయన్నంచతి॥

రథోపకంఠేఽభిష్ఠన్నకుంఠభక్తిసోత్కంఠముత్కంఠమాలోకయ న్నభిష్టౌతి॥ తథాహి॥

ప॥ పూర్వ్యాధాపారకృతం సుపర్వమకుటప్రౌఢారుణాశ్మచ్ఛటా
గాఢావిర్భవదంశుమండలసమాలీఢాంఘ్రిపంకేరుహం।
సోఢారం వినతాపరాధవితతేర్యాథాత్మ్యనోమేమనో
వోఢారం జఠరే జగంతి దనుజత్రోఢారమాధౌకతే॥

కించ, రంగాలంకరణం దయాధికరణం లోకత్రయీకారణం.

మాణిక్యాభరణంపిపన్నశరణం సేవానతో త్తారణం।
లక్ష్మీసాదరణంసరోజచరణం వేదండదక్షోచణం
వందేభవ్యగుణంమహామహదహంసాహంక్రియోత్సారణమ్॥

పార్శ్వమవలోక్య కథమస్మత్ప్రియసఖశ్చంద్రముఖ ఇత ఏవాభివర్తతే సమీపముపసృత్య-సానందం-సఖే చంద్రముఖ ఏతావంతమనేహసం క్వగతోసి కింబ్రవీషి- సకలమపి కౌతుకపదమాలోకితుంభవంతంమార్గమాణేనతత ఇతః పర్యటతాదిష్ట్యాదృష్టోభవానితి‚‚ఏకస్స్వాదునభుంజీతే‚‚తిన్యాయాత్సౌహార్దలాభవతాభవతాసాంప్రతంసమ్యగనుష్ఠితోభవతి-పురోవ లోక్యకింపదసి-స్యందనమందగమనేకమపి హేతుముదీరయామి.

ప॥ విశ్వంచవిశ్వంజఠరేభరంతంవిశ్వంభరంతందధదుత్తమాంగే।
విశ్వంభరాభ్యంతరమగ్నచక్రోరథోత్తమశ్చంచలిమందమందం॥

ఇతి.మమత్వేవంప్రతిభాతి.

ప॥ కాంచనకాంచనశైలీంశైలీంకుచతఃపగంవహంతీనాం।
వారవధూనాంవహనాత్స్యందనమత్యేతిమందమందగతిః॥

పరితోవలోక్య.

ప. చిత్రోష్ణీషవిలంబిచంపకసరావీటీవిరాజన్ముఖాః
కౌసుంభద్విపటీవిరాజితకటీనిష్ప్రతకాత్తేయకాః।
కస్తూరీతిలకాభిరామనిటలామల్లీమతల్లీసరః
శ్రేణీవేల్లితవక్షసస్తత ఇతస్స్పందంతిశృంగారిణః॥

అన్యతోవలోక్య,

ప- అంసాలంబితభస్త్రికాంతరగళత్కాశ్మీరధారామిళ
త్సంవ్యానాంతరలక్ష్యమాణమబలావక్షోజకుంభద్వయం।
దర్శందర్శముదారమోదభరితోరోమాంచపారంపరీ
నీరంధ్రీకృతిరేతికశ్చనపురశ్శృంగారిణామగ్రణీః॥

సహర్షం. ప- పుత్రీమిత్రకళత్రపుత్రజననీహస్తాంచలాలంబిత-
స్కంధాగ్రద్విపటీకటీకరపుటీకక్షాగళచ్ఛాటికాః-
సత్రాసంసకలాసుదిక్షునయనేవ్యాపారయంతోముదా
యాతాయాత విధావిధాననిరతాఃపల్లీజనాయాంత్యమీ॥

కించ, భస్త్రీయంత్రవికీర్యమాణసలిలైశ్శృంగారిభిః ప్రేరిత

గోవిందేతిమహుర్ముహుర్విరచితోద్ఘోషావృషాగోహిణః।
కుర్వంతశ్చలచర్మకోణనిహతంనిస్సాణజాతంజవా
దేతేమోదవశంవదావిదధతే సంచారముచ్ఛృంఖలం॥

అన్యతోవలోక్య॥సకౌతుకోల్లాసం-

ప- వక్రాగ్రాలోలఘంటాజినమకుటధగోధాతవిస్తీర్ణపుండ్రో
జానుగ్రీవావలగ్నస్తలనమనపటుర్భగ్నభుగ్నాపరాంగః।
హస్తాంచద్దారుఖండద్వితయఘటఛటాత్కారవాచాటితాశః
కోణంగీదీనదృష్టిఃప్రకటితదశనోభీషణోనానటీతి॥

కించిదంతరంపరిక్రమ్య-

ప॥ జీవితాంకైశ్చిదపరైర్వసనైర్వారితాతపాః।
అంగప్రదక్షిణకృతఃకేపిభాంతితనూభృతః॥

సాశ్చర్యం॥

ప- వారాంగనాసద్మనిహంసతూలికా
పర్యంకవర్యేసుమనోఘనేస్థితే।
వీధీషదేలోష్టవితానదంతురే
దౌర్భాగ్యతస్సంప్రతిసంలుఠంత్యమీ॥
ఇదానీంపరిణతామమలోచనయోర్భాగ్యపరంపరా॥

యతః ప- హస్తాలోలసువర్ణకంకణగణంవిస్తారికస్తూరికా
బిందూల్లాసిముఖేందుకుందకలికాసంతానదంతావళీ।
అద్రాక్షంసరసోక్తిగుంభతులితద్రాక్షంసదృక్షామర
స్త్రైణంకామకలాకలాపకుశలంకర్ణాటకాంతాకులం॥

అన్యతోవలోక్య-

ప- స్వర్ణాధఃకరణప్రవీణసుషమాస్వర్ణాధనీలావళీ
వర్ణాహంకరణాపహారికబరీవర్ణాళికీర్ణాళికా।
పూర్ణారీజనమౌళిమండనమణేఃపూర్ణాబ్జబింబాననా
కర్ణాలంఘ్యదృగభ్యుపైతిశనకైఃకర్ణాటసీమంతినీ॥

అగ్రతోనిరీక్ష్య-

ప. రాకోదిత్వరశర్వరీసహచరశ్రీచౌర్యచర్యావిధా

ధారేయాననమండలంథళథళత్కారంస్ఫురత్కుండలం
కంపాచాకచకీకచాకచికలాచాతుర్యధుర్యప్రభం
చేతశ్చోరయతేచకోరనయనారత్నాంకటాక్షాంచలైః॥
విషమవిశిఖక్రీడాక్రీడావనీభవత్కాంచన
ప్రకృతిమహఃసంభారంభాపహాసనచణోరుకా।
అభినవసుధాసారాసారావలోకనవైఖరీ
మదయతిమనోమాధ్వీమాధ్వీవసాధుమధువ్రతం॥

కించ- గాఢబద్ధతపనీయకంచులీగూఢతుంగకుచకుంభభాసురా
ప్రాంజలిప్రసృతపాదపల్లవావందతేసపదిమాధ్వసుందరీ॥

పరితోవలోక్య॥ప॥టంకచ్ఛన్నసువర్ణవర్ణవపుషాంలావణ్య లక్ష్మీవుషాం
వక్త్రాడంబరవంచితాబ్జరుషాంవాచాలభూషాజుషాం।
భ్రూవల్లీజితపుష్పబాణధనుషాంపద్మోల్లసచ్చక్షుషా
మాసాంఘూర్జరయోషితాంపరిషదాక్రీతంమనోమామకం॥

కించ- పాదాంభోజఘనాంగుళీయ్యకఝుణత్కారారవాకర్ణన
ప్రత్యావృత్తముఖైఃప్రమోదభరితైరాలోకితాకామిభిః।
ఏషాసూక్ష్మకుసుంభపాటలపటీభాషావిశేషార్భటీ
సిష్ణాతానుగతాగతాగతరతాదేదీప్యతేఘూర్జరీ॥

సఖెచంద్రముఖి సర్వంనారీమయం జగదిత్యేవవక్తవ్యం - విష్ణుమయ
మిత్యుక్తిర్న్యాయుక్తేతి- యదయంరథమాత్రఏవవిలోక్యతే- నార్యస్తు సర్వత్ర
సమీక్ష్యంతే-కింబ్రవీషి- భవానివనిరూపకః కశ్చిదపిజగతినాస్తీతి- రథోత్స
వోయంవేశవాట ప్రవేశమహోత్స వస్యాంతరాయ ఇతి- ఝడితికతి చిత్ప
దానిగత్వా- పురోవలోక్య-

ప॥గవాక్షరంధ్రనిస్సృతత్సుందరీధృతికావలోకన
ద్విరుక్తనీలనీరజప్రక్లృప్తతోరణావళీ।
క్షమావధూలలాటికాసదాచరద్వధూటికా
సమస్తవస్తుపేటికాచకాస్తివేశవాటికా॥

యత్రహి

ప- ప్రతిప్రాసాదాగ్రస్థలవిలసితోదారబలభి

హృదయా మలయవతీమందిర దక్షిణావసథమధివసంతీతి. పునఃకింవదసి న కేవల మి యమేతా దృశ్యో బహ్వ్యత్ర సంతీతి. అన్యాచకా చన వార నారీ పరీ రం భణ ప్రవ ణేనర మణేన అయిప్రేయసిస్వ చ్ఛంమభిసర బహూనివిత్తాని సంపాద్యమహ్యం దేహితతస్త వయువనివ హాశ్లేషలాభో, మమచవారవధూ సంభోగోత్సవలాభో, భవేదిత్యనుజ్ఞా తాభిసరణసాంమ్రాజ్యప్రాప్తిక తూహలిన్యామయాసాయం ప్రాతరపి విహితానిశ్వశురవందనాని, వాంఛితఫలవితరణహరిచందనానీతి, మన్వతీ తథాసన్వతీ మథురాపురాదాగత్య మత్తకోకిలాసదనోత్తర భవనేవసతి. అపరాపికాచనసపత్నీ విహితదుర్వారసర్వౌషధవిశేషగర్భితౌద నాదన జనితోన్మాదస్యనాథస్యా నాదరణమసహ మానాసకలా భీష్టవిశ్రాణథా రెయోయావననామధేయః కల్పవృక్షమమాస్తీతిస్థైర్య మవలంబమానా భవనాన్నిర్గత్యకామసంజీవనీతినామధారిణీవిభ్రమవతీ సదనాభిముఖగేహ మధ్యాస్తఇతి. తాసామమీవృత్తాంతా భవత్యాకథంజ్ఞాతాః. కింబ్రవీషి మదజ్ఞాతఃకశ్చిదపి వృత్తాంతోనాస్తితాసామితి. అనేనాసాంభవత్యాంవి స్రంభోభూయానితిపృచ్ఛామి. కింబ్రవీషి, అద్యకిలవిలాసశేఖరోమన్మం దిరద్వారపర్యంతే మదాగమనం ప్రతిపాల యన్నాస్తే,తత్త్వరయామ యాగంతవ్యం. మయిదయానిధీయ తాంత్వమేతి. అయిమహతోభాగ్య స్యకీయానయంజనః. తత్రభవతో భగవతోమదన దేవస్య దయయావిజ యస్వేతి. సాధయామీతి కతిచిత్పదానిగత్వా, మదనమంజరీసదనంప్రవి శ్య, స్వగతం. అనవరతమన్మథారాధననిరతయామహతీసంపత్తిరనుభూ యతేయతః

ప. శేతేసంప్రతిహంసతూలశయనేశాతోదరీతత్కరే
ధత్తేరత్నకరండమండితకరాసంవేష్ట్యవీటీంసఖీ।
అన్యాచోద్ధృతతాళవృంతవలయాసంవీజయంత్యాదరా
త్తస్యాఃకాచనతంతనీతిశనకైఃపాదాబ్జసంవాహనం॥

కించిదంతరముపసృత్య. అసితరతరుణిజనానుకరణీయ మస్యావిటజన విషయోపచారచాతుర్యంయతః.

ప. సద్యఃకల్పితశంబరప్రతిభటక్రీడార్భటీనిర్భర

ప్రాదుర్భూతతతశ్ర మోద్గమసనూ వేశ ్తితాంతాకృతిః।
అద్యశ్రాంతినివారణాయశయితా ప్యాయాంతమాలోక్యమా
ముత్తస్థౌఝుడితిస్ఫుటీకృతరవాకల్పావళీకల్పతః॥

కించ-అన్యోన్యాకలితాంగుళీకిసలయోద్వేల్లద్భుజావల్లరీ
ప్రేంఖోళన్మణికంకణోత్కరఝణత్కారారవాలంకృతం।
జృంభారంభవికస్వరస్వరపరీరంభప్రియంభావుకం
తన్వంగీతనుతేంగభంగమధురానిద్రాలవాంగీకృతం॥

సమీపముపసృత్య

ప. స్ఫుటీచక్రే వీటీరసఘుసృణపాటీరభరితా
పటీచేటీనీతాసురతపటిమానంసుతనుతే
భుజామూలంనానానఖపదయుతంమన్మథకలా
కలాపేపాండిత్యంప్రకటయతికస్యాపికృతినః॥

ఝుడితిలజ్జావతిముఖరిత కంకణనికరేణకరేణగృహీతేనచెలాంచతేనపయో ధరమండలీమాచ్ఛాద్యకింవదసి, ఆస్తాంతావదిదానీంతవవర్ణనపటీయస్త్వా,స ఖివినిహితేఫలకే,భావేనాస్త్రామితి. అయిసుబ్రాహ్మణి, త్వయాపిపురస్థితేఫ లకేస్థీయతాం. కింబ్రవీషి. అత్రనకుత్రాపిసుబ్రాహ్మణీలభ్యతే. అహంతు వంశపారంపరేణ అస్యామేవ వేశవాటికాయాంస్థితాయానవమల్లికాయా దుహితుఃపల్లవికాయాస్తనయాకాంచనమాలాయాఃకనీయసీ. అయిమృషా వాదిని! తవకంఠరవాకర్ణనేనప్రాక్తనః కోపివృత్తాంతః శ్రుతిపదవీ మదవీ యసీమాకలయతి. అహం కిలపురాశార్ఙ్గపాణిసేవార్థం కుంభకోణాభిధా నాంరాజధానీ మాసాద్యతత్రత్యవారసుందరీ పరీరంభధన్యంమన్యః కతిప యదివసానత్రాతిష్ఠం, తత్రాంత రేపురందర హరిదిందీవర లోచనావదన సిందూరబిందు సందేహసందాయిని ప్రథమవసుంధరాధర శిఖరప్రరూఢ బంధూక తరుణస్తబక బాంధవేదినలక్ష్మీయాయ జూకపత్మలాక్షీవణీమ ణిమయకురీరశంకా కరేవియదకూపారపార విద్రుమవితానవిశయవిధా నవిశారదే, గగనలక్ష్మీలలనాకేశపాశచంపకగర్భకసగర్భే, తిమిరపాళీవే తాళీస ముచ్చటనమాంత్రికే, కుముదవనమునిగణప్రాణాయామోపదేశ దేశికే, చక్రవాకమిథునజీవనౌషధే, కమలినీప్రాణనాథే, భగవతిభాను

హృదయా మలయవతీమందిర దక్షిణావసథమధివసంతీతి . పునఃకింవదసి న కేవల మి యమేతా దృశ్యో బహ్వ్య త్ర సంతీతి . అన్యాచకాచన వార నారీ పరీరంభణ ప్రవణేనర మణేన అయి ప్రేయసిస్వచ్ఛంమభిసర బహూనివిత్తాని సంపాద్యమహ్యం దేహితత స్తవయువనివహాశ్లేషలాభో, మమచవారవధూ సంభోగోత్సవలాభో, భవేదిత్యనుజ్ఞాతాభిసరణసాంమ్రాజ్యప్రాప్తికుతూహలిన్యామయాసాయం ప్రాతరపి విహితానిశ్వశురవందనాని, వాంఛితఫలవితరణహారిచందనానీతి, మన్వతీ తథాఽన్వతీ మథురాపురాదాగత్య మత్తకోకిలాసదనోత్తర భవనేవసతి. అపరాపికాచనసపత్నీ విహితదుర్వారసర్వాపథవిశేషగర్హితాద నాదనజనితోన్మాదస్యనాథస్యా నాదరణమసహ మానాసకలా భీష్టవిశ్రాణథారెయాయావననామధేయః కల్పవృక్షోమమాస్తీతిస్థైర్య మవలంబమానా భవనాన్నిర్గత్యకామసంజీవనీతినామధారిణీవిభ్రమవతీ సదనాభిముఖగేహమధ్యాస్తఇతి. తాసామమీవృత్తాంతా భవత్యాకథంజ్ఞాతాః. కింబ్రవీషి మదజ్ఞాతఃకశ్చిదపి వృత్తాంతోనాస్తితాసామితి. అనేనాసాంభవత్యాంవిస్రంభోభూయానితిపృచ్ఛామి. కింబ్రవీషి, అద్యకిలవిలాసశేఖరోమన్మందిరద్వారపర్యంతే మదాగమనం ప్రతిపాల యన్నాస్తే,తత్త్వరయామయాగంతవ్యం. మయిదయానిధీయ తాంత్వమేతి. అయిమహతోభాషణస్యకీయానయంజనః. తత్రభవతో భగవతోమదన దేవస్య దయయావిజయస్వేతి. సాధయామీతి కతిచిత్పదానిగత్వా, మదనమంజరీసదనంప్రవిశ్య, స్వగతం. అనవరతమన్మథారాధననిరతయామహతీసంపత్తిరనుభూయతేయతః

ప. శేతేసంప్రతిహంసతూలశయనేశాతోదరీతత్కరే
ధత్తేరత్నకరండమండితకరాసంవేష్ట్యవీటింసఖీ।
అన్యాచోద్ధృతతాళవృంతవలయాసంవీజయంత్యాదరా
త్తస్యాఃకాచనతంతనీతిశనకైఃపాదాబ్జసంవాహనం॥

కించిదంతరముపసృత్య. అనితరతరుణీజనానుకరణీయ మస్యావిటజనవిషయోపచారచాతుర్యంయతః.

ప. సద్యఃకల్పితశంబరప్రతిభటక్రీడార్భటీనిర్భర

ప్రాదుర్భూతతత్రశ్రమోద్గమసమావేశాంచితాంతాకృతిః।
అద్యశ్రాంతినివారణాయశయితాప్యాయాంతమాలోక్యమా
ముత్తస్థౌర్ఝుడితిస్ఫుటీకృతరవాకల్పావళీకల్పితః॥

కించ-అన్యోన్యాకలితాంగుళీకిసలయోద్వేల్లద్భుజావల్లరీ
ప్రేంఖోళన్మణికంకణోత్కరఝుణత్కారారవాలంకృతం।
జృంభారంభవికస్వరస్వరపరీరంభప్రియంభావుకం
తన్వంగీతనుతేంగభంగమధురానిద్రాలవాంగీకృతం॥

సమీపముపసృత్య

ప. స్ఫుటీచక్రేవీటీరసఘుసృణపాటీరభరితా
పటీచేటీనీతాసురతపటిమానంసుతనుతే
భుజామూలంనానానఖపదయుతంమన్మథకలా
కలాపేపాండిత్యంప్రకటయతికస్యాపికృతినః॥

ఝుడితిలజ్జావతిముఖరిత కంకణనికరేణకరేణగృహీతేనచేలాంచలేనపయో
ధరమండలీమాచ్ఛాద్యకింవదసి, ఆస్తాంతావదిదానీంతవవర్ణనపటీయస్త్వం, స
ఖీవినిహితేఫలకే, భావేనాస్తామితి. అయిసుబ్రాహ్మణి, త్వయాపిపురస్థితేఫ
లకేస్థీయతాం. కింబ్రవీషి. అత్రనకుత్రాపిసుబ్రాహ్మణీలక్ష్యతే. అహంతు
వంశపారంపరేణ అస్యామేవవేశవాటికాయాం స్థితాయానవమల్లికాయా
దుహితుఃపల్లవికాయాః స్తనయాకాంచనమాలాయాఃకనీయసీ. అయిమృషా
వాదిని! తవకంఠరవాకర్ణనేనప్రాప్తనః కోపివృత్తాంతః శ్రుతిపదవీ మదవీ
యసీమాకలయతి. అహం కిలపురాశార్ఙ్గపాణిసేవార్థం కుంభకోణాభిధా
నాం రాజధానీ మాసాద్యతత్రత్యవారసుందరీ పరీరంభధన్యంమన్యః కతిప
యదివసాన్ప్రాతిష్ఠం, తత్రాంతరే పురందర హరిదిందీవర లోచనావదన
సిందూరబిందు సందేహసందాయిని ప్రథమవసుంధరాధర శిఖరప్రరూఢ
బంధూక తరుణస్తబక బాంధవేదినలక్ష్మీయాయ జూకపక్ష్మలాక్షీమణీమ
ణిమయకురీరశంకా కరేవియదకూపారపార విద్రుమవితానవిశయవిధా
నవిశారదే, గగనలక్ష్మీలలనాకేశపాశచంపకగర్భకసగర్భే, తిమిరపాళీవే
తాళీస ముచ్చాటనమాంత్రికే, కుముదవనమునిగణప్రాణాయామోపదేశ
దేశికే, చక్రవాకమిథునజీవనౌషధే, కమలినీప్రాణనాథే, భగవతిభాను

మతిగనే ప్రసీల సౌధశిఖరగ మధిరోహతినానాదిగంతరాళా గతవివిధవిలాసినీకు చకలశయాదృచ్ఛికదృఢాశ్లేషధన్యంమన్యరసిక మూర్ధన్యనికరనై రంతర్యేభగవంతంచక్రరథమధిరూఢవంతంశార్ఙ్గపాణిం। పణమ్యతతఇతశ్చవిభ్రమావిశాచికయా సహాగతయాత్వ యాసాకూతమాలోకితః, శార్ఙ్గపాణి సేవాసద్యఏవఫలితేతిమనసినిశ్చిత్యతత్రత్యేన కేనచిద్విలాసినా ప్రదర్శితంశ్వధ్భవన మభ్యేత్యమహా పాధ్యాయస్త్రియామామిమా మత్రశయితుంమ మస్థలందాతవ్యమితిమయాపృష్టేన తవభర్త్రా దేహశ్యాంసుఖంసేవ్యే తికథిత స్తథాకరవంతతశ్చనిమిషం కల్పకల్పం మన్వానం మిథ్యానిద్రా మా తన్వానమంత రాయ మంతరాతవపరీరంభ మహోత్సవసామ్రాజ్యం లభిష్యతే వానవేతిచింతానలదందహ్యమానం భవతీమేవధ్యాయంతంమో ముహ్యమానంమాం భర్తృదర్శ నాదేవక్షీరోదనాదిభోజయిత్వా, ఏలా లవంగమరిచి జాతిపరిమిళితైః క్రముకశకలైః కర్పూరమిళితైస్సాకంతా వకీనకర కమలాంగుళీదళవేష్టనభోగ్యథాగ్యానిధవళ తాంబూలీదళానిప్ర దాయ, దేహశ్యాం సుఖమాస్వభర్తృవేతాళం స్వాపయ్యశీఘ్రమేవాగ చ్ఛామీత్యుక్తః, యదాయదాగమిష్యతి భవతీతిత్వదాగమనంప్రతిపాలయ న్కల్పకోటిసహస్రకల్పామేకామేవఘటికామవసం, తత్రాంతరే॥

ప. గేహేదేత్యనిపాత్యమాంరసవశాదూరుద్వయారోహిణీ
గాఢోత్కంఠమకుంతకంఠవలయోన్నీలత్కపోతారవం।
ఆయన్మధ్యలతన్నతోన్నతపృథుశ్రోణీభరంనానట
త్తాటంకంభవతీముదాయతతనోత్తత్కేనవిస్మార్యతే॥

సలజ్జంకింబ్రవీషి. వివిధవారవిలాసినీ రసికస్యతవచేతసి వృత్తాంతోయం వర్తతేవానవేతిపరీక్షితు మేవమభిహితమితి. వారవధూసిధు వనాపేక్షయాకులవధూసిధు వనంజ్యాయ ఇత్యాస్మాకీన సైద్ధాంతికాః పంథాః- తథాహి.

ప. అఘనోత్కంఠాఘటితైరన శేషవిటోపగూహనాసులభైః॥
అప్రేమరసారంభైరలమలమకులాంగనాపరీరంభైః॥

కింబ్రవీషి. అహోరసిక శేఖర భవంతమంత రేణ జగతికోవాకరతల బదరాయతకౌణరతిర మణరాద్ధాంతరహస్యః. అచిరమేవమయాభి

స్త్రాసమస్థాసంగీతవిద్యాభవతఃకర్ణపథాధ్వనీకృత్య సఫలీకర్తవ్యేతిఇదానీం రసమంజరీ ప్రథమరంగాధిరోహణ మహోత్సవ సంభావనాయమయా గంతవ్యం అన్యథాసమాగత్యతత్రైవకరోమి సాధయామీతి పదాంతరంగత్వాపురోవలోక్య॥

ప. మందంమందమమందవిహ్వాలతనుర్నిర్గత్యకేళీగృహా
డాళీదత్తకరావలంబనవతీబాలాతపాకాంక్షిణీ।
బాలాకాచనరమ్యహర్మ్యవలభీసోపానపారంపరీ
మున్మీలచ్చరణాంగుళీయకఝణత్కారంసమారోహస॥

ఇయంకిల కలావత్యాదుహితాలీలావతీ॥

ప. మహీభూషాభాషాజితమధురవేషావిలసిత
స్మరోన్మేషాతోషాపరిబృఢమనీషావహాముఖీ
కనత్తోషావేషానుదయదభిలాషాస్వదధతీ
హరత్యేషాదోషారతితులితవేషామమమనః॥

సమీపముపసృత్య.

ప. నవనఖపదరేఖాకాండబాహాంతరాళం
దరవిగళితనీవీన్యస్తహస్తారవిందం।
మృదితరతనచేలంస్రస్తధమ్మిల్లమాలం
కథయతితవగాత్రంకస్యభాగ్యోన్నతత్వం॥

కింబ్రవీషి. కింనజానీషేభవత్ప్రియసుహృదంకందర్పశేఖరమితి

సఖేకందర్పశేఖర! ధన్యతమోసియతఃరంభాపరీరంభాలంభావసంభావకరరంభోరూసంభోగసంభూతానందసంభృతాభ్యంతరసంభావితో నిమిషమివకాలమశేషంక్షిపసి॥ పునర్నిర్వర్ణ్య॥

ప. ప్రాలేయద్యుతిఖండమండనమణేఃకోదండలీలాంకుచౌ
కుర్వాతేకురుతేసుధాబ్ధిదుహితుర్గేహోపమామాననం।
గీరాహారధియంకరోతిమరుతామాద్యావతారశ్రియం
దైత్యారేఃకురుతోదృశౌమణిరుచింకుర్వంతిజిష్ణోఃకచాః॥

కించ. చరీకర్తిగిరీవాదరవరపరాభూతిరచనాం
౯. భరీభర్తిస్వర్ణవ్రతతితులనాంబాహుయుగళీ।

దరీధర్త్రిశ్రోణీవిపులపులినాభాంతనురియం
వరీవర్తి ప్రాయస్తవతరుణిపారేకపిగిరాం॥

అపిచ. మృగమదతిలకకళంకంతోషితయువలోకలోచనచకోరం
స్మితచంద్రికమేతదయేమదయతివదనేందుమండలంచేతః॥

కింబ్రవీషి. కిమనంగలేఖాతంతన్యమానానన్యసామాన్యానంగధన్యంమ
న్యస్యరసికజనమూర్ధన్యస్యభవతోత్రధూర్తవచనరచనాచాతురీతికలభాషి
ణీమైవంభాషిష్ఠాః- అథవాకులక్రమాగతవిద్యాఖలుభవత్యాశ్చాటువచన
పరిపాటీ-సఖిసీమంతినీసీమంతముక్తామణేత్వచ్చరణారవిందపుష్పంధయమ
పిదాసజనమేనంకోపభాజనంకరోషి.-ప్రసీదప్రణయరసతరంగైశ్శీతలైర
పాంగైరభిషించ,సాధయామీతి,పదాంతరంగత్వా, పార్శ్వతోవలోక్య.

ప. నిద్రాభంగనిమీలితార్ధనయనఃకర్ణంశ్చకోరేక్షణా
వక్షోజాక్తనిశావలేపకపిశంయజ్ఞోపవీతంనఖైః
అంగైరంగజసంగరాలసతరైర్భావంగమైస్సంగత
శ్శృంగారీనవయోభిరంచతిసమంశృంగాటకోపాంతికం॥

అయంఖలునీలకంఠశాస్త్రిణః పుత్రోగణేశ్వరశాస్త్రినామవిప్రవి
టః - సమీపముపసృత్య - సఖేగణేశ్వరశాస్త్రిన్భవత్పితాసంపాదితంకో
శజాతంబహుళమస్తీత్యశౌషం, తదిదానీంకింకృతం-కింబ్రవీషి, మత్కుణ
విహారభూమిభిఃకేళీగృహాంగణ సిరోధభిశ్శిథిలీభవద్భిస్తాలపత్రైఃకిమస్తీతి
తానిశ్రోత్రియవేతాలేభ్యోవిక్రీయభూరిధన మాదాయకమలావత్యాదు
హితుఃకనకమంజర్యాశ్శ్వశ్వతే కనకకర్ణపత్రే కరవమితి, తర్హిసాధుకృ
తం - కదాచనపవనోదరంభరిపరి బృఢసూక్తిశుక్తిమౌక్తికనికరైఃకణాచ
రభారతీకలుషకల్లోలినీకతకక్షోదసందోహైర పురుషేయ భాషాయోషా
భూషావిశేషాయమాణైర్జైమినీఫణితి కలశకల్లోలినీవల్లభ కల్లోలజాలైః
శావ్యనవ్యకుముదకేదారసుధా కరకిరణకలాపైర్నాటక నవరత్నకరహా
టకైరలంకారాగమసుమనోభరైస్సర్వ దుర్వాదిదూర్వాహదుర్వారాఖర్వ
గర్వసర్వస్వనిర్వాపణ పటీయోభిర్వచోభిర్వ్యవహారతో భవత్పితుఃపా
షణవశంవదేనపాండ్యవ సుంధరాధురంధరేణ పారితోషికతయావితీర్ణే
యావితీర్ణేమణికుండలేచకింకృతే. కింబ్రవీషి. తేచమణికుండలేవిభజ్యతత్ర
త్యానిరత్నాన్యాదాయతయోరేవకర్ణపత్రయోరఘటయమితి, తతోపిసా

ధ్వనుష్ఠితం. కిం వదసి. ఆస్తాం తావదేతత్ పృకధనరక్షాపరిపాటీపరిపశ్నః. కాలోయమతిక్రామతి. తదహం తయా కనకమంజర్యా భగవత్శ్రీరంగరాజ స్య శ్రీమజ్జనకనకకుంభానయనాత్పూర్వమేవ ధవళతాంబూలీదళాని క్రముక శకలాని చానేతవ్యానీత్యాదిష్టోస్మి. అలమల్లకమాత్రేణ శేషీకృతో భవానే తావదపి సంపాదితుం ప్రభవతి. కిం వదసి. భావకిం న జానీషే సోమశేఖర శాస్త్రి ప్రభృతిభిరస్మత్కులీనైరారాధితం హాటకసంపుటనిక్షిప్తమసర్ఘం స్ఫాటికలింగం తదిదానీం విక్రీయ తద్ద్విగుణతయా సంపాద్య తామానందయి ష్యామీతి తర్హి సాధయేతి కతిచిత్పదాని గత్వా, పార్శ్వే విలోక్య.

ప. ప్రసార్యైకం పాదం పదమపి నికుంచ్యాతిఫలకే
వసంతీ పశ్యంతీ వదనకమలం రత్నముకురే।
లలాటే కుర్వాణా హరిణమదపంకేన తిలకం
చకోరాక్షీ చేతశ్చలయతి మమాలోకవలనైః॥

ఇయం కిల లీలావతీతనయా తారావళీ- సమీపముపసృత్య

ప. తారావళి ప్రసవనారాచకేళివనరారాజితోరుకదళీ
దోరాగవాకలనధారాయుతోరుయుగవీరాయితాతిచతురే।
తారాధిరాజముఖి చారాయితాక్షి నవధారాధరాభకబరీ
భారావలగ్నకులహారాళిలోక మిము మారార్థయాక్షివలనైః॥

కుంభీంద్రకుంభస్తనివక్త్రబింబమంభోరుహాడంబరమాబిభర్తి।
విశేషకం తత్ర చరీకరీతి నిష్పందపుష్పంధయడింభడంబం॥

కించ. తిలకం కురంగమదపంకకల్పితం తవ చాకసీతి వికచోత్పలేక్షణే
విషమాయుధేన ధనుషి భ్రువో ర్యుగే కలితేవ నీలనలినస్య పుంఖలా॥

అపిచ. రదశ్రేణీముక్తామణివితతిలీలాం వితనుతే
ప్రవాళప్రాగల్భ్యం రదనవసనం కందళయతి।
మురారాతిప్రాక్షింముఖలవణిమక్షీరజలధౌ
భవత్యాః కస్తూరీతిలకమరవిందాక్షి వహతి॥

కిం బ్రవీషి. ధూర్తజనధౌరేయ! భవదుత్ప్రేక్షాపాటవం ప్రభావతా స్సమక్షం సమావిష్కృత్య తత్కటాక్షసంధుక్షణేన ధన్యత మోభవేతి. సఖితరుణజనానందవరుణాలయ కౌముదీ మైవం వాదీః.

ప. అన్యాముపైమికిముకామినికామబాణ
దీర్ణాంగకోపిభవతీమపహాయసోహం।
కించాతసశ్చిరతరంతృషితోపిథారాం
పాయోధరీంపరివిధూయపిబేత్తదన్యాం॥

కింతు. పన్నగైరివపటీరవల్లరీ కేతకీవచకఠోరకంటకైః।
సర్వదాన్నపభటైస్సముద్భటై ర్వేష్టితేతినభియామహాగతః॥

అపిచ॥ రాహుణేవహరిణాంకమండలీ సాంప్రతంభటగణేనవర్జితా
ఏకికాభవనగేహళీతలే తిష్ఠసీత్యభయమాగతోస్మ్యహం॥

తస్మాదభినవసుధాసారలహరీభిరివాధికతరశీతలవిమలవైఖరీభిః ప్రేమ రసధోరణీభిః కటాక్షధారాభిరభిషిచ్యవిషమాయుధ విషమశరాద్విమోచ్యరక్షమాం. కింవదసి. ఏవంచేత్ప్రరేద్యుర్భవదభిలషితంసఫలీకరిష్యామి. ఇదానీంనికటేపర్యటంతిరాజభటాస్తత్త్వరితంగచ్ఛేతి తర్హిసాయామీతివదాంతరంగత్వా, అగ్రతోవలోక్య.

ప. మహార్ఘరత్నకుండల ప్రబుద్ధగండమండలో
విశాలపట్టవాససీవసానఏషపండితః।
ఇతస్తతోవిలోచనే విచాలయన్భయాకుల
స్సమేతిబాలచంద్రికావిహారమందిరాంతరాత్॥

అయంఖలు వసంతసోమయాజీనామ విద్వజ్జనచూడామణి స్తద్గృహాన్నిష్కాసితః. మాముద్వీక్ష్యచుండేత రమంచాక్షు బందీకృత హృదయోభూయో పితద్గృహప్రవిష్టమాత్రఏవకాముకశాళరాత్యాజరత్యాఅయేబ్రహ్మబంధో! లుబ్ధకధారేయ! ఏతావంతంకాలంభవద్భగినీమనుభూయపునరాగతోసి. తర్హిగచ్ఛగచ్ఛేతిపరుషంభాషమాణ యాగళహస్తికయానిష్కాసితః కష్టాందశామనుభవతి. తావదేనమపారత్రపాకూపారమహావర్తగర్తబంభ్రమ్యమాణం బ్రాహ్మణముజ్జీవయామీతి. సమీప ముపసృత్య. భోమహోపాధ్యాయ! మాభైషీ ర్మాభైషీః - అహంకిలైవంవిధరహఃకర్మణిసాహాయ్య మాచరతోభవదంతేవాసి మాధవదత్తాదప్యంతరంగోస్మి కింబ్రవీషి. జానేభవంతంభవాన్నికలాస్మాకమంతరంగతమోభవతి. కింతు. భవతిరాజభటభ్రాంత్యాదుర్దశామిమామభూనిర్వాజ్మన సమోరసస్వభా

వనితి- ఉపాధ్యాయంహస్తైగృహీత్వా దేహళీంప్రవిశ్య. అయిస్థవిరతరవచనపేచికే! జరతిపిశాచికే! భవత్పుత్రీంకళత్రీకరణేన పవిత్రీకుర్వాణంధరిత్రీసుపర్వాణం కిమవజ్ఞాయాః పాత్రీకరోషి. కింబ్రవీషి. అయేపండితమానినోఽస్యదుశ్శీలంనవిదితంతే. తథాహి.

ప- మాసం మాసమనర్ఘ్యమంశుకయుగం సౌవర్ణలేఖాంచితంకూ
ర్పాసద్విత్రయంచనిష్కశతకం గోపాలచక్రాభిధం।
ఏలాజాజిలవంగవాలమరిచి శ్రీఖండతాంబూలికాక
స్తూరీపటవా సకుంకుమనిశాదాస్యామిదివ్యాస్తవ॥

ఇతి ప్రతిజ్ఞాయ త్రిచతుర్మాసాన్మద్దుహిత్రాసత్రాశయిత్వారుదతేస్తన-యస్యమోచాఫలందర్శయన్నివసుధాసారముదంవాచ మారచయతీతి. అయి వృద్ధవర్ధకి! తత్కిమయంనిబంధన పత్రికాంప్రాదాత్కిం. కింబ్రవీషి.అస్యైవపత్రికాసోమశేఖరకామశేఖరప్రముఖసాక్షిజనరక్షితేతి. అయేమహోపాధ్యాయ! ఇయంప్రకృత్యైవకఠోరతరాదత్తవిత్తానప్యనంగదత్తప్రభృతీనివనజానాతి.ప్రతిశ్రుతమర్ధమదిశంతంభవంతం కథంనావజానీయాత్. కింబ్రవీషి.

ప. మాసంమాసంప్రతిజ్ఞాతం ప్రదిశామినసంశయః
తథాప్యేవమసౌబ్రూతేస్వపటానర్పణాత్క్రుధా॥

ఇతి. ప్రాదాయప్రాక్పటీమస్యాః పశ్చాదంచనితంబినీం। దత్వాబలింపిశాచ్యాహిగృహ్ణంతినిపుణానిధిం॥

తర్హ్యాసాధయామి. కతిచిత్పదానిగత్వా. పురోఽవలోక్య.

ప. మస్తన్యస్తమయూరబర్హనివహాశ్చాసానిరుద్ధౌషధీ
స్వారాభంతరవస్త్రకంకణగణాః కేచిన్నరేంద్రోత్తమాః।
అంసోత్తంసితవంశకోటిఘటితవ్యాలంబిశిక్యాంతర
స్థాయివ్యాళకరాళపేటపటలాస్సాటోపమాయాంత్యమీ॥

అన్యతోఽవలోక్య.

ప: భుజంగదర్శనోత్కంఠీకంఠీరవపరాక్రమః।
కామపాలికయాసాకంధనపాలోఽవిలోక్యతే॥

తతశ్చ. భాషాశేషవిశేషభీషణతమానాకారపాయకంధాజుషో
రూషోన్మేషపుషః కరాళవపుషో భూపాయితాశీవిషాః।
ఆలోలాయసకంకణాంకితకరానింగాల ఫాలస్థలాః
సర్వేపారజ నానిరీక్షితుమమూనత్రాసమత్రాసతే॥

సమీపముపసృత్య.

వ. సదంభంవిజృంభజ్ఝణత్కారభంగిం
తులాకోటిమేకాంవహన్వ్యామపాదే।
అతంద్రోనరేంద్రోనరేంద్రోపకంఠే
భృశంకాశలంస్వభ్రువంబంభ్రమీతి॥

అహోసమస్తానామపి దేహినాం దుస్తరాళమలాసన శాసనబలీయస్తా-యతః.

ప- వ్యాళగ్రాహివరేణకాలభుజగా భోగాంతరేతాడితా
వేగాదుచ్చలితానితాంతకుపితావిస్తారయంతఃఫణాః।
ఫూత్కారారభటీస్ఫుటీకృతవిషోద్గారాతిఘోరాననా
వీక్షంతేముమమీసమీరితఘనాలాబూరవాడంబరం॥

విస్తారితుంబీనినదానుసారివిస్తారిఫూత్కారిఫణావిహారి।
చక్షుశ్శ్రవస్తాండవనర్మనృణాంచక్షుశ్శ్రవశ్శర్మచరీకరీతి॥

అథనాకిలకాలభుజంగవిలోకనేనరసికహృదయమధుకరమంజర్యారసమంజర్యాః పరిగతకైతకదళ శ్రేణీపరిహసితపంచబాణకృపాణీనిందితకళిందనందనీనీరవేణీ వేణిమామకీనస్మరణసరణిసమారోహిణిభవతి, తత్త్వరయాగంతవ్యమితివదాంతరంగత్వా. పురోవలోక్య

ప. విస్తీర్ణాంతరకర్ణపత్రలలితైర్ద్రాఘిష్ఠవేణీలతై
రానాభీపుటబద్ధకంచుకపటైస్సాకంవధూటీజనైః।
హస్తోదంచితదారుఖడ్గలతికాః కౌసుంభచండాతకాః
చండాః కేపిజవేనసన్నదధతేసాడంబరాడంబరాః॥

తతశ్చ, బాలాఃపార్శ్వవిలంబిచంచలశిఖాశ్చక్రింభ్రమీంతన్వతీ
మాండూకీంప్రతిమాంచరంతిరచయంత్యుత్క్రాంతిమైణార్భకీం

సార్వీంసర్వణవైఖరీంవిదధతే పాతంగిమీముద్గతిం
గాహంతే కలయంతిలంఘనకలాంప్లావంగమీంసంప్రతి॥
కించ, పాండ్యక్షోణిధురంధరేణకటకే విశ్రాణితే కాంచనే
చోళక్ష్మారమణేనహాటకతులాకోటీనుమైకార్పితా।
చిత్రాపశ్చిమభూభుజాబృహతికాదత్తేయమన్యాదృశీ
త్యాత్మశ్లాఘనపండితోవిజయతేక్షోణిపతేరగ్రతః।
ఊర్ధ్వమవలోక్య, సాశ్చర్యం.
ప, ఆకాశాద్వనివంశకోటిఘటితేతంతౌతనీయస్తరే
పాత్రేకాంస్యమయేనిధాయచరణౌనేత్రేపిధాయాంశుకైః
భోభోరాజశిఖామణేజయజయప్రేక్షస్వరక్షస్వయం
దివ్యంమేబిరుదందిశేతికథయన్నుచ్చాకృతిర్ధావతి॥
అన్యతోవలోక్య.
ఘనజఘనస్తనయుగళీభారసమీభూతచరమపూర్వతనుః।
వంశాంచలేభ్రమంతీభ్రమయతిహృదయంమమాద్భుతంయువతిః॥
కించిదంతరంపరిక్రమ్య. ఊర్ధ్వమవలోక్య ఇదానీంగగనమధ్యమ
ధ్యాస్తేగభస్తిమాలీ.
ప. వ్యోమాఖండలనీలవర్ణవలభీమధ్యస్థలీలంబిత
ప్రౌఢాదర్శవిడంబనావిరచనాచాతుర్యధుర్యాకృతిః।
రోదోగర్భగభీరగహ్వరఘనీహారోదినశ్రీముఖ
స్త్రీసావర్ణ్యకురీరవిభ్రమకరీభాసాన్నిధిర్భాసతే॥
స్మేరత్తామరసక్వథన్మధురసంమాధ్వీలిహాంమండలీ
త్యక్త్వాస్తోకవికాసికుట్మలకుటీగర్భేషుసంలీయతే
అవాలాంబునిపీయసీతలమధోభూమీషుభూమీరుహాం
రోమంథంరచయంతిమంథరమమీవ్యామీలితాక్షామృగాః॥
కించ. నీరంధ్రచ్ఛదమండలీభరదరవ్యానమ్రశాఖాశిఖా
రేఖాఖేలదనేకకోకిలవధూనిర్ధూతచూతోదితైః।
మాధ్వీనిర్ఝరిణీగణైశ్శిశిరితంక్షోణీరుహాణామధో
భూభాగంసహసాభజంతిపథికాభానుప్రభాబాధితాః॥
కర్ణందత్త్వాశ్రవణమభినీయ, సాంజలిబంధం.

ప. సంథ్యానానటదంధకారిమకుటీకోటీ తటీపర్యట
ద్గంగోత్తుంగతరంగసంఘనినదస్పర్ధానుబద్ధాదరః।
మంథక్షుబ్ధధునీధురీణరణితాహంకారహుంకారకృ
న్మందంరంగమహీప తేరుదయ తేమధ్యాహ్నశంఖధ్వనిః॥

ప- ఆలీవీజితతాలవృంతవలయోన్మీలన్మరుత్కందలీ
మందాందోలితచేలపల్లవలసత్కంఠోపకంఠస్థలాః।
ప్రాప్తోపాంతత పైర్వ్యపైర్వ్యర చితఛత్రాఃపపైరుభిస్త్రై
ర్మందంయాంతివరాంగనామధురిపోర్మధ్యాహ్నసేవోత్సుకాః॥

పురోవలోక్య.

ప. ద్వీపటీంపదార్పణపటింవిపులంసంవ్యానమాతపత్రాణం
మందారమల్లికాయాఃకుర్వాన్కోఽయంవిలోకతేసుకృతీ,

అయంఖలురసికచూడామణిర్నామవిప్రపటః. సమీపముపసృత్య. సఖేబహూః కాలాదస్మచ్ఛత్రుషిశీతలీకరోషి. ఏతావంతమనేహసంకోవాదేశః పరిష్కృతః. కింబ్రవీషి. చిరాయప్రేమోదన్వంతంభవంతంమామకీనముదంతం కదావాకథయామీతి బహులమస్తికుతూహలం । తదిదానీమశేషముదీరయామి. సవయసాసావహిత మనసాభవితవ్యం. అహంకిలమందారమాలికాం మహిళాజనమౌళిమాలికా మనర్ఘైరాభరణైరభిభూష్య యథాభిలషిత ద్రవిణవితరణేనప్రలోప్యత యాసమమనంగదేవతామారాధయన్కతిపయదివసాననైషం. అథక్రమేణసామామకీనం ధనమఖిలంవివిత్రైరుపాయైర్విలోభ్యాపహృత్యనాయమితః పరమేకమపితంతుంప్రభవతీతి మాముపేత్యమమస్థానేకించనక్షత్రియకుమారంధనాఢ్యత్వనామానమభిషిచ్యత్వచ్చరణారవిందావలోకనమంతరేణక్షణమపి జీవితుమక్షమోఽహమితి చరణారవిందేశరణీకుర్వతోల మల్లకమాత్రావశేషస్యమమాజస్రమభ్యర్థనా సహసేనపటీచేటీభావ మనుజ్ఞాతవతీ తదనంతరమాదర్శ కేళీగృహనిర్మాణకుతూహలినీద్రవిణభస్త్రికాయుగళం ప్రదాయమాంపంచబాణపురీంప్రతి ప్రేషితవతి. తత్రాపణేషు దర్పణానాదాయ దామోద్వీక్ష్యమాణం మామవేక్ష్యకశ్చిత్కాంచీపురవాసీవిలాసీ కిమర్థంతేషుదర్పణేష్వర్థజాలం వ్యర్థంవికిరసి అస్మత్పుర్యాంనిసర్గనిర్మలావహా మహార్ఘాదర్పణాస్సంతితాః స్సరిగృహాణేత్యభాణీత్,

ప. అమరపురీపరిపాటీం మహిళామాణిక్యమండలీపేటీం।
కాంచనకాంచనకాంచీమవనీసుతనోఽస్స మాంచమథకాంచీం॥

తదనువిలాసీమాంవహస్తైగృహీత్వా ఘాటపుటభేదనవేశవాటచాపేటదానపటిమా నం వేశవాటం ప్రవిశ్య౽జలావణ్యకణికావధీరితగీర్వాణరమణీనాం వారవధూమణీనాంవదనమండలావినిస్సరనిర్మలామహఃహ్లాదర్పణాపత ఇతిప్రాదర్శయత్ తదుక్తంసమ్యగాత్థసమ్యగాత్థేతి సశ్లాఘమంగీకృత్య భద్రస్త్రికాయాగళద్రవిణజాతంయథోచితం వినియుజ్య.

ప. పారేశతంవారవధూమతల్లీః కాంచీమహీమండనహేమవల్లీః।
మల్యాదివల్లీరివభృంగరాజస్తత్రాన్వభూవంకతిచిద్దినాని॥

అథకదాచిదం బుజినీకుటుంబినీ బింబఫలాడంబరవిడంబిని చరమకుంభినీధరచూడచుంబినిబలభేదన పుటభేదనపటీయసః కాంచీనగరస్య రామణీయకదిదృక్షయె తస్తతః పర్యటతః చిరంతనభాగధేయ పరిణమశాలినోఽవిబుధవీథీపథేన సంచరమాణస్య మమ చక్షుశ్చకోరయోశ్శరచ్చంద్రచంద్రికేవ మహాంతం ప్రమోదంఘటయాంబభూవ. మాధవాచార్యనామ్నో మహోపాధ్యాయ స్యద్వితీయజాయామానినీ జనమతల్లీకబరీవేల్లితమల్లీ ప్రతోళికా వేదికా పరచ్యమానరంగవల్లీ శృంగారవల్లీ.

ప. అథబుధప్రమదాప్రమదాంబుధౌనవసుధాలహరీపరివాహిభిః।
ప్రణయసీభరితై రవలోకనైర్జనమిమంన్య మమజ్జయదంజసా॥

తతస్సానిజాగార ద్వారపర్యంతభిత్తిలిఖితసింధురవసుంధరాధరధురంధర మధికం ధరంధరం తమాత్మనా కేతుమంత మివకుర్వంతంకమపిశకుంతమవలోక్యతిర్యగావర్తిత కంధరానిశ్శబ్దోదీరితనిజోదంతేనదృగంతేనమామవనలోకయంతీప్రాతివేశికవిద్వత్కులభాషిణింపద్యమిదమభాషత.

ప. గంగాక్షేత్రసమాఖ్యమంటపవరంమాంభేజివాంసంజవాదస్యాబంధుజనోఽనయాస్యతిముదాబాలేయమేశాకినీ।
నస్థాతుంప్రభవిష్యతీతివిజనేగేహేకృపాంభోనిధిర్దేవస్త్వాదృశవేష ఏవతను తేమన్మందిరేసన్నిధిం॥

తతస్తయాప్రౌఢాంగనాసీమంతము క్తామణ్యావిబుధరమణ్యామకరందబిందుభిరివామృతప్రుషంతీభిరివపుండ్రేక్షుకాండఖండైరివ ఖండశర్కరాశకలైరి వహయ్యంగవీనగుళికాభిరి వద్రాక్షాఫలైరి వమధురా

త్వ్రైరుప నిబద్ధమతిహృద్యం పద్యం పర్యాలోచ్యమానం సఖిలేషు బంధుజనేషు గరుత్మంతమధిరుహ్య గంగాక్షేత్రమంటపమభియాంతం భగవంతమనుయాతేషు విజనమద్భవనం ప్రవిశ్య త్వజ్జనమిమం కృతానందార్ణవమజ్జనం విధాతుం సజ్జీభవేత్య ముమర్ఘం ధ్వనయామాస. తతఃప్రభృతి తత్క్షణవిజృంభిత మనోభవచాపపావక కీలాజాలక బళీకృతకళేబరశ్చంద్రాతపే చండాతపతాం హరిచందనరసే ఖదిరాంగారఖండతాం వయస్యవచనే వత్సనాభతాం మాహారే హాలాహలతాం విచికిల జాలే సూచినిచయతాం పసంతానిలే వజ్రాంకురతాం నిద్రారసే నిరాదరతాం మాకలయన్కథంకథమపి విభావరీమతివాహ్యాపరేద్యుః.

ప. ప్రాచీనాచలమౌళిమండనమహామాణిక్యశంకాజుషి
ప్రాలేయేతరరోచిషి ద్విజపతేరంసావతంసాయితః।
గంగాక్షేత్రసమాఖ్యమంటపవరం వేదండశైలాధిపో
భవ్యాలంకృతిభాసురాకృతిరగాత్సార్థం సమస్తైర్జనైః॥

అహం తు విలంబితవితరణవిచికిత్సాభూయిష్ఠం భగవద్భజనముపేక్ష్య సద్య ఏవ ఫలదం తత్తనూభవస్య మనోభవస్య భజనం సాధిష్ఠమితి మనసి సిద్ధాంతయన్ తస్యామేవ లగ్నాంతఃకరణః విబుధవీథీం ప్రావిశం.

ప. కవాటమీషద్విఘటయ్య కించిదటంచయంతీం బహిరాననేందుం
భృశం దృశం మద్దిశి కల్పయంతీం మృగీదృశం తాదృశమభ్యవిందం॥

ప. సంవ్యానాంతే ముఖరవలయం పాణినా మాం గృహీత్వా
పర్యంకే సా పులకితతనుస్సత్వరం పాతయిత్వా।
బాహావల్లీదృఢకృతపరీరంభమంభోరుహాక్షీ
మోదం వాచామవిషయమథ ప్రాపయామాస కించిత్॥

అనంతరం చ సామగ్గృహాంతర్మేధినో మహోపాధ్యాయస్య సన్నిధౌ శాస్త్రాణి పఠంతః కతిపయపాఠకాస్తిష్ఠంతి త్వమపి తేషామన్యతమీభూయ మాం కృతార్థయేతి కంచిదుపాయముపాదిక్షత్. అహమపి తథైవ తత్సన్నిధౌ అనుదినమాసాయంప్రాతస్స్వ్యయనమధీయానోऽనుక్షపమాత్రభావంత్యా సార్ధమనుతిష్ఠన్ కతిపయమాసాన్ తత్రాతిష్ఠం. అయమనయారమత ఇతి కిం వదంత్యాం ప్రచురీభవంత్యామితః పరమిహాస్థానే వస్థానం నస్థానే భవతీతి కస్యాంచిన్నిశీథిన్యాం కోశగృహకవాటం విఘటయ్యాదీనా

రసేటికామాదాయ తామేవహమాణపురీమధ్యేత్యమహార్ఘ దర్పణాంత్సం
పాద్యకిమపి కేళీ గృహంనిర్మాయభూయ స్తరద్రవిణవితరణేనానందయన్మ
హావృత్తు సదృక్షీభవద్ధనాధ్యక్షు నామ్నే క్షత్రియకుమారాయ మదీయ
మాగతంపీటీచేటీభావం ప్రదాయయథాపూర్వంమదీయ సహజంమం
దారమాలికా పరిరంభమహానందం ప్రనష్టమివధనంలబ్ధ్వా ప్రహృష్టమ
నాః కాలమశేషంక్షిపామీతి. కర్ణామృతేనభవదుదంతేన ఘనసారనీరని
షేవణేనేవచండాతపతాపోయముపశమితః,

ప. వాచామసీమాతవభాగ్యభూమా కాంచీపురంప్రాప్యయథాభిలాషం।
విహృత్యతత్రత్యవధూభిరేనా మవాప్యభూయోపిసుఖాకరోషి॥

సాధయామీతిపదాంతరంగత్వా,

ప. కాళికాతులితమాళికాకలితమల్లికాసరమతల్లికా
పాళికాస్రుతమధూళికారసకణాళికాసముదితాళికా।
ఆళికాభుజమృణాళికాచరితడోలికాతరళమాలికా
జాలికాగమనకేళికాజితమరాళికావిధుకలాళికా॥

కేయంకందళయతి మమలోచన యోరమందమానందం. ఇయంకిల
కుందరదనాయాస్తనయాచందనవతీ. పునర్నివర్ణ్యభో

ప. అంతఃకీలితకేతకీదళతటిద్ధమ్మిల్లధారాధర
వ్యాకీర్ణస్మయమానసూనకరకాశ్రేణీకమేణీదృశః।
ఉల్లోచోల్లసితప్రసూనవిగళన్మాధ్వీకధారావృతం
ధత్తే కాంచనడోలికావిహరణంవర్షాగమప్రక్రియాం॥

ప. ఆళ్యాధావవిధాక్షయాచనరయాదాందోళితేడోలికా
మంచే కాంచనభిత్తిమంచితవతీమేనాంచకోరేక్షణాం
పీనోత్తుంగకఠోరసంగతకుచాంవాచాలమంజీరకాం
శిష్యంతీంపరిరభ్యగాఢపులకోధన్యోదరీదృశ్యతే॥

ఆయంఖలుభుజంగశేఖరో మామవలోక్య డోలాఫలకాదవరోహి
తుముద్యుక్తాన్ తత్వరితమన్యతోగచ్ఛామీతికతిచిత్పదానిగత్వా, పురో
వలోక్య. వితతవిళంబమానాపికచ విచికిలకమలకువలయపకుళకుసుమస
రనికరబహుళ విసృమరపరిమళపరిమిళదళిపటల। పటుఝంకరణ వాచా
లాయాంప్రతిభిత్తిభాగం విలిఖితవాత్స్యాయనతంత్ర ప్రతిష్ఠాపితచతుర

శితిబంధనిర్మాణ ధురంధరషోడశసహస్రగోపికాసమేత మదనగోపాలాయాం పృథులముక్తాఫలగుచ్ఛగుంభితవందనమాలాయాం వలభీవిలంబిత కలధౌతపంజరపుంజవిహారమాణ శుకశారికాప్రముఖశాంతశకుంతకల కలరవమంజులాయాం దర్పణదర్పదళనదక్షశ్లక్ష్ణలాలిత తనుతరసుధార్ద్ర వధవళితవితర్ది కాతల నివసదబలాయాంలీలావిహారశాలాయాం వదన యామినీకమనవిలోకనకుతూహలాగత' తారావళీమివలసంతీంశ్రమ జలకణికాపటలజటాలేనిటాలే వలంతీంపరితశ్చలంతీంలలంతీంవహంతీఅధరపల్లవసముల్లసితరుచినిచయపరిచయ పరిపాటలంవదనకమలమకరందబిందుశంకాకలనకుశలంచంచలమధినాసాంచలంనిస్తులం నిస్తలంధారయంతీచంచల పంచశరబిరుదఝల్లీ మనోహరమల్లీ సరనిర్భరమలకభరమాబిభ్రాణాకనక కంకణఝణంఝణాత్కారేణ చంచలచామీకర నూపురఝులంఝులాత్కారేణ హరిదంతరమఖిలమపిశబ్దాయయంతీ. కర్ణాంచల డోలాయమానహాటకతాటంకవిటంక ఘటితవివిధమణివితతీ విసృత్వరఘృణిశ్రేణీ ద్విగుణీకృతధాళధళీమిళితాభ్యాం మందస్మితద్యుతికందళీలాలితాభ్యాం మృగమదమకరీలాలితాభ్యాం ముకురమండలనిర్మలాభ్యాంకపోలాభ్యాముద్భాసమానాచర్చితతటిల్లతా గర్భ్వానికాయం పూర్వకాయం కించిదపనమయంతీవిగళదుత్తరీయచేలాంచలంకుచమండలేనిక్షిపంతీసీమంతినీతరళహారకంపితకర్ణపూరకల్హారంకర్ణపత్రిం కలయంతీతనోతిమమమనోభవోపహారం. ఇయం ఖలుచకోరికాయా౽నికనీయసీచంపకలతా. సమీపముపసృత్య. సఖిచంపకలతే.

ప. త్వత్కుచోపమితిశబ్దజాతిభిఃకందుకశ్చుబుకమున్నమయ్య తే.
సాంత్వవాదకుతుకీసముత్పతన్పాదయోఃపతతిపాణితాడితః.

ప. కరకమలాహతో౽పిమణికందుకఏషతవ
స్తనయుగళేనయోద్ధుమధునాముహురుత్పతతే।
ఉచితమిదంమృగాక్షిసహతేనహికో౽పిపుమా
న్బలవదుపార్జితో౽పిపరిభూతికలాంజగతి॥

ప. ఆత్మౌపమ్యకలావిహీనమబలేతల్లాభవార్తావహం
హస్తాబ్జేననిహన్యమానమధికం ప్రాప్తాగసంకందుకం।
త్వత్కంచుకబంధమున్ముఖముఖావాలోకమానౌ స్తనౌ
హర్షోత్కర్షవశాదతీవపృథులంతో౽షందధాతేదృశోః॥

ప. కందుకతాడనగణనాచటులా చటులాక్షి చాకసీతి తవ
రదనపటీ రతికమితుస్తరళా చూతప్రవాళశరతేవ॥
ప. తరళాక్షి తావకీనస్తనకందుకపరిమాణతారతమ్యజ్ఞం
కలయతి రయాదిదానీం కండూరాలం మామకీనకరకమలం॥

కిం బ్రవీషి. అంతరా మోహామూర్త ఇవ కందుకవిహారస్య త్వమాగతోఽసీతి సుమహానస్యాః కందుకకేళికాయామభినివేశః తద [illegible]దాసమాగత్య సల్లపామీతి కతిచిత్పదాని గత్వా, పురోఽవలోక్య.

పిన

ప. మల్లఃకశ్చనఫుల్లహల్లకమహఃకల్లోలసల్ల[illegible]తల్లీ
బధ్వా యుద్ధకుతూహలీ కటితటే శాటీమ[illegible]హతాత్।
గర్వీ యత్ప్రతిమల్లతల్లజఘటాహంకారప[illegible]కారకృ
ద్ఘక్కాఢాంకృతిభక్కకాప్రకటితపరిఖ్యాతిరాగచ్ఛతి॥
అన్యతో దృష్ట్వా.
ప. పాదన్యాసవిధావిధానవిచలద్విశ్వ[illegible]మండలో
ఢక్కాఢాంకరణార్భటీవిఘటితబ్రహ్మాండభాండోదరః।
స్థూలస్థూలతనుర్ధృతారుణపటప్రోద్ఘ[illegible]దాంభ్రమయ
న్మల్లోవీరరసస్సవిగ్రహఇవక్షిప్రంసమాగచ్ఛతి॥
తతశ్చ.
ప. సాటోపం వికటారవం రచయతో బాహాంచలాస్ఫాలనం
గృష్ణాతే చరణం ప్రహస్య పతతో భూమా సముత్తిష్ఠతః।
గాఢం వజ్రకఠోరముష్టిహతిభిర్నిష్పిష్టసర్వాంగకా
రోహంతౌ పరుషోక్తిభాషణచణౌ మల్లౌ దధాతే రణం॥
పదాంతరం గత్వా.
ప. ఢీఢీఢీతి వదద్బలోద్భటచటత్స్రేణీకరాస్ఫాలన
క్రీడామ్రేడితరోషలోహితదృశావుత్క్షిప్తసర్వాంగకా।
ఫాలేనిష్ఠురలోహలోచనపటౌ సంఘట్టయంతౌ మిథో
యుధ్యేతే ద్విపడింబడంబభవవపుషౌ మేషౌ ప్రణోళీజుషౌ॥
అన్యతో దృష్ట్వా.
ప. పాదావబద్ధశిరసీచ్ఛురికాభిఘాత

నిస్సీమనిర్గళదసృక్ఝరతామ్రచూడా।
అన్యోన్యవీక్షణవిజృంభితరోషహృష్య
త్కంఠోపకంఠగరుతా విహతాస్రచూడా॥

ప. సరుతాససముదితగరుతౌ భువిలీనౌ భూరివేగముడ్డీనౌ।
చిరసావిగళితశిరసౌ కురుతః కలహం కుతూహలాత్పురతః॥

ఇమౌ కిల వసంతసేనావీరసేననామభ్యాం ప్రేర్యమాణౌ ధీరనాథతారనాథనామానౌ చరణాయుధౌ.

సమీపముపసృత్య వసంతసేన కో వా తత్ర పణబంధః కృతో భవత్యా. కిం బ్రవీషి. అస్మాకీనో నలముకుంధో జేష్యతి చేత్ వీరసేనేన కళత్రీకృతా వాసంతికా మయానుభూయతామ్. తారనాథో జేష్యతి చేన్మయా కళత్రీకృతా మాధవికా వీరసేనేనానుభూయతామితి. తర్హి సాధీయాన్ యుష్మత్పంథాః. అన్యతోఽవలోక్య. శ్రుతిమభినీయ. కిమయం మహాన్ కలకలస్సముజ్జృంభతే. సమంతాదవలోక్య.

ప. భయం సంశ్రయంతో ద్రవంతస్స్ఖలంతః
పతంతో రుదంతో జవాదుత్పతంతః।
పటాంశ్చ త్యజంతో గృహాంతర్విశంతో
భవంతీహ లోకాస్సమంతాదిదానీమ్॥

ఝడితి కలహంసికా సదనద్వారమభ్యేత్య దూరాదవలోక్య చ.

ప. గండాభోగాభినిర్యన్మదజలలహరీమాధురీలోభలోల
ద్భృంగీసంగీతభంగీపరిముఖరదిశాచక్రవాళాంతరాళః।
స్వచ్ఛందోద్ధస్తశుండాంచలచలితరజోమండలామ్రేడితాభ్ర
ప్రాగ్భారోద్భాసితాభ్రభ్రమతి ధరణిభృద్బ్ధ్నురస్సింధురేంద్రః॥

అన్యతోఽవలోక్య.

ప. జంభారాతిభగండాన్నిమిషసనినదాకర్ణనారంభజృంభ
న్నిర్వేలత్రాసశుష్యన్మదసలిలపరీవాహపారంపరీకాత్।
ఆయాతైర్భృంగసంఘైరభివృతకరటస్యందిదానాంబుధారః
కుంభీ గంభీరమేతి ప్రపటచలదచలప్రౌఢిమాఘ్రాకమానః॥

ఘనతరఘంటాఘణఘణాత్కారేణ ముఖరితహరిదంతో ధీరధీరస్సదంతో దృఢతరలోహశృంఖలసంఘట్టితదంతో కరాంచలభ్రమితరంభాసమున్న

Funding: IKS/Tattva Heritage. Digitization: eGangotri.

మితకుంభౌ సముత్తాడితవాలౌ సత్వరదోధూయమానకర్ణతాళౌ దంతావళౌ రోషోద్భటౌ ఝుడితిసంఘటీతే.

ప- లోలహస్తధృతలోహశృంఖలాసంహతిప్రహృతిభిన్నకుంభయోః।
రామబాణరణవీరభద్రయోః। రాజతేసమరకర్మరౌద్రయోః॥

సింహాపటావలోకనేన భీతభీతౌ సమున్నతశోభాళౌ రూఢాభ్యామాధోరణాభ్యాం ఘనతరాంకుశ చంకన్యమానమ బంధనస్థానం శనైశ్శనైరానీయతే. కింబ్రవీషి. సుదావళ్ళా. విహాసింపినపటావలోకనేన నాపసరతః. కింతుతావకీన మందగమనస్తనఘనోరు తల్లీమిథుణ సంఘుత్థణేన మందాక్రేణేతి.

ప- కరకలితవిహారం కాపికందర్పవేదం
కలశుకమభిరామం కామమధ్యాపయంతి।
యావనివహామపాంగైర్మోహయంతీమృగాక్షి
మణిలసీతమళిందంవిందతేమందమంగం॥

ఇయంఖలుచంద్రరేఖాయాః కనీయసీకల్పకలతాసమీపముపసృత్య అయి కల్పకలతే కలశుకమాలాపయ కింబ్రవీషి- త్వత్ప్రియస్యారసమంజర్యాశ్శుకస్యవచనాని యథాతవహృదయంరంజయతి నతథాతవమశుకస్యభణితానీతి. అయిమైవంవాదీః- త్వయాయదుక్తంతద్యుక్తియుక్తమేవ- కింబ్రవీషి సక్రోధం రేరేబ్రహ్మబంధో, తవహితస్యాస్సవిధంగచ్ఛగచ్ఛేతి- అయిముగ్ధేమదభిప్రేతమజానానా ఝడితికిమితికుప్యసి.

తథాహి.

ప- కాచంకాంచనసన్నిధౌ కమలినీథారేయబింబాంతికే
ఖద్యోతః కలహంసికా పరిసరేలోలాబలాకావలిః।
కాకానాంనికరః కుహూముఖకులోపాంతేసరోజేక్షణే
త్వద్వాచాంపురతశ్శుకస్యభణితిర్నశ్లాఘ్యతాంవిందతి॥

ఉక్తమర్థంపునరపిచాటువచనేనసమర్థయసీతి - అలమలమతిపల్లవితేనసల్లపితేన- అయిపక్ష్మలాక్షితవశుకోయం సకలలక్షణలక్షితతయావిలక్షణఇవలక్ష్యతే. యతః,

Funding: IKS/Tattva Heritage. Digitization: eGangotri.

ప- తో్రటీకోటిరుచః కచాకచికలాంకుర్వంతి శోణోపలైః
పక్షాభాంతనుతే భుజాభుజిరణం నీలైర్మసారైరపి।
వాలాగ్రద్యుతయస్తులాతలిపిధాం నిర్మాంతిముక్తాఫలై
ర్మష్టామష్టికవచ్ఛదధాతి జఠరచ్ఛాయాసువర్ణఛవైః॥

అతస్తస్యాస్సరస్సుగ్రహంసమాకర్ణనే సముపైతి సపది కౌతూహలం కింబ్రవీషి. సత్యస్యాస్స్వర్ణత్వమితి. అసౌ సుకుమారసకృదోపశ్లోకం శ్లోకయతుకసుఖాసదా...ంత్యా భవత్యాశ్చాతురీవచసామగోచరీభవతి. కింబ్రవీషి. కిలకంఠస్వశుకస్యభవత్ప్రియ సుహృదాద్వీపాంతరాదానీతస్య పంచవర్ణస్యమానుకస్యచ్ఛందస్య సదృశో జగతి నాస్తి-యతః, సరససాహిత్య మాధురీ సాధురీతిభిర్వ్యాహారైర్వల్గురచనైః కర్ణానందాయకల్పతేఇతి. అయి సుదతిత్రిజగతి భవతీవ సౌందర్యవైభవవతీనకుత్రాపివసతీ. అగ్రతోవలోక్య.

ప. వ్యాలోలత్కంకణాలీముఖరకరతలాస్ఫాలనారంభవేలా
ధారాళానల్పజృంభన్మనసిజనిగమోత్తంసగాథాసహస్రం।
ఉత్ప్లుత్యోత్ప్లుత్యనృత్యత్కుచకలశయుగీమండలంధార్యమాణం
చోళస్త్రీణాం ప్రవీణ్యం చులకయతియతివ్రాతచేతాంసిచైతత్॥

పునర్నివర్ణ్య.

ప. తుషకణపుంజపింజరితమంజనఖంజనరు
క్మదభరభంజనంకచభరంరుచిరందధతి।
అభినవపుష్పవిజృంభితకాంతిమతీ
బహుళతరత్రపానముఖీసముపైతిశనైః॥

కించ. ప. మణిమయచంద్రసూర్యపరికల్పితమౌళితటీ
లలితకటీస్ఫుటీకృతనవోదయరాగపటీ।
సురభిలవీటికారసభరారుణదంతపటీ
మదయతిమానసంమమమదద్విపమందగతిః॥

అపిచ. ప. సురభిళచాపభూపమిషకాహళికానినద
భ్రమరనినాదమంజుమణీనూపురదీప్రపదం।
పృథునితంబబింబపరిలంబితవేణిరసా
కనకతరంగిణీపరిసరోపవనీమయతే

కించ. సౌందరీధరసముంచితాకృతిస్సుందరీప్రియసఖిభిరావృతా।

తార కానికరమధ్యవర్తినీ శారదీశశికలేవ రాజతే॥
పదకిసలయాంగుష్ఠన్యస్తాపి వృష్టిచమత్క్రియా
భువనమఖిలం గ్రాహం గ్రాహం వశీకురుతేతరాం।
సరసవచనస్థో మోమందాక్షమందసముద్గమో
రచయతితరామస్యాః కామాగమార్థవివేచనం॥

పార్శ్వతో విలోక్య, అస్మత్ప్రియసఖో లంకార బ్రహ్మచారీ ఇతఏవాభివర్తతే. సఖే ఫణాధర ఫణామణీమివ దురాపామేనాం మేనాభిరామాం రామామణి మభితో భ్రామం భ్రామమమహీయ సాకుతూహలేనకిమత్రవిలోకయసి. కింవదసి. ఇయంఖలు కామదేవస్య తనయా త్రిచతురదినాత్పూర్వమస్యా జనన్యానవరతి నామ్నా రేవట్యోస్నానాయ కావేరీమహాంగచ్ఛామి మత్పుత్రీ మోహనాంగీ ఏకాకినీ గృహే స్థాతుం నక్షమతే. తదేకఘటికామాత్రం త్వయాసహసహాయతయావసేతి కథితః చిరాయ విధీయమాన వేదాధ్యయనముపాధ్యాయకృపయాస ఫలీబభూవేతిమన్వాన స్తథాతన్వానః.

౭. సరసమురసా బాలాం లోలాంబలాదహముద్వహం
స్తులితలికుచౌ గ్రాహం గ్రాహం కుచౌ సకుతూహలం।
మధురమధరం పాయం పాయం విజృంభిసుధారసం
పులకితతనుః ప్రేమ్ణాచుంబం కపోలతలే ముహుః॥

అత్రైషా ప్రత్యాసన్న పుష్పోద్భేద కాలతయా ప్రాయేణ నిధువన యోగ్యాచబభూవ. తదానీమేవతరసా జాతరసా ప్రాథమికీం మౌగ్ధ్యదశాంగళహస్తికతయా సమాకృష్య, ప్రాగల్భ్యమేవ ప్రథమం ప్రథయాంచకార. తదిదం రసికచూడామణే తవ బ్రహ్మచర్యమనుచితమితి. నిష్కాశ తద్వయం మే ప్రదాయ మమ భర్తా బాలస్త్వమపి కామపి బాలికాం పాణౌకృత్య చందనకుసుమతాంబూలోపభోగతృప్తం గృహస్థాశ్రమమాశ్రయ తదనంతరం నిరంతరాయం మమ ప్రథమర్తుమారభ్య తవ భార్యాపుష్పోద్భేదోత్సవ పర్యంతమస్మిన్నేవ నిష్కుటవనే మృదులతర దూర్వాకందళకందళితం సహకారతరోరధస్థలమావయోస్సం కేతస్థానం భవత్వితి. వర్ధంత్యామస్యాం తజ్జననీ సమాగతవతీతి. సఖ అస్యాః 'పుష్పావిష్కరణే భావత్కం బలాత్కారమేవ కారణమితి ప్రతిభాతి. కింబ్రవీషి. అ

స్యాః పుష్పనిష్పాద నేతారుణ్య ప్రారంభస్సమవాయ కారణంమమశరీరం భణాదికంతు నిమిత్తకారణమితి. వేదాభ్యాస జడస్యభవతః కుత్రత్యారసికతా, శాస్త్రజ్ఞతాచ. కింవదసి. సర్వమపిత్వత్సహవాసాతిశయాదేవేతి.

ప. యథానసంభవేచ్ఛేదశ్శిఖాయజ్ఞోపవీతయోః।
తథాయతస్వనిభృతంపరదారపరిగ్రహే॥

కింవదసి. ప. నవేత్సిమమచాతురీంత్వమహమున్నతాంభిత్తికాం
విలంఘ్యభటమండలీపరివృతేనృపాంతఃపురే।
శయాళుమధిడోలికాశయనమాత్మభర్త్రాసమం
యథేష్టమనుభోభువంకమపికామతఃశాత్కుతిః॥

అథవామనోరమరమణీ సంభోగస్సంభవతిచేదతఃపరం సంపత్తిర్వా విపత్తిర్వాస్యాత్ "శిరోమదీయం యదియాతుయాత్వి" తి. కాక్షతితిరి. శ్రవణమభినీయ- భేరీమృదంగమర్దళమురజపణవప్రభృతిహృద్య వాద్యభవార వాయౌగపదం బరమాపూరయంతస్సముజ్జృంభతే. అతోమోహనాంగ్యాస్నాత్వాప్రత్యావృత్తయాభవితవ్యం, పురోవలోక్య, అచిరమేవమమసమీపమసావాగతాచ.

ప. వేణింముక్తామణిపరిగతామాయతాంధారయంతీ
మాళౌనానామణివిలసితౌచంద్రసూర్యావహంతీ।
ముక్తాహారస్స్ఫుటకుచతటీగాయనీభిస్సఖీభి
స్సాకంస్నాతాకనతిశిబికారోహిణీమోహనాంగీ॥

కించ. వ, ధళంధళితకుండలాదరనతాననాంభోరుహా
నికుంచితసరోరుహప్రతిమవామపాదాంబుజా।
సమున్నమితజానుచంకనదవామబాహాలతా
జగత్త్రితయమోహినీజయతి మోహనాంగీదృశీ॥

ప. నాసాలంబితలోలమౌక్తికవరాముక్తాలలంతీధరా
కస్తూరీనిటలాభిరామనిటలాతాంబూలరక్తాధరా।
కాంతాకజ్జలలాలితాక్షియుగళీపీతాంబరోద్భాసినీ
భాభాతిస్మయమానచాపనృపతేస్సామ్రాజ్యలక్ష్మీరివ॥

భావ, భవానేవ భాగ్యవతామగ్రేసరోభవతి. యదస్యాః పత్యుర్బాలతయాస్మిన్నేవదినేభవతోభామినీమణేస్సంభోగస్సంభావ్యతే, స్త్ర

త్వరంగచ్ఛ, సాధయామీతికతిచిత్ప దానిగత్వా, పురోవలోక్య,కనకలే ఖాయాః కరండవాహినీసాకుతం కనకచషకంక రేభిభ్రతీ మదభిముఖమ భియాతి, కింవదసి, మత్స్వామినీకనకలేఖా స్వసుతాయాశ్చందనలతా యాః ప్రథమార్తవమహోత్స వసంభావనాయభవంత మాహ్వాయతీతి ధన్యోస్మీతి తదుక్తిమంగీకృత్య, పార్శ్వతోవలోక్య,అయికరండ వాహినికేయంకథయ,ఏషాఅంసాంచలావలంబినీమంతరిత సురభిశైలాలవంగ వాలమరిచిజాతీ ఫలజాతిపత్రమిళితక్రముకశకలనికరపూరితపంచషభస్త్రికాంరుచిరతరపట్టగుచ్ఛ పటలపరిశోభినీమతిమృదు లారుణసూర్యకాంత పట్టికాప్రకృతికాం కామపిమహతీంభస్త్రికామాబిభ్రతీ బహిరాలక్ష్యమాణనవీనగుచ్ఛ విహితముఖంముష్టి గ్రాహ్యకంఠంకమపికుట్మలాకారంకలధౌతపాత్రమంకేధారయతా బాహుమూల పరికలితలలితతాళీదళతాళవృంతవలయేనకనిష్ఠికా వివరవిహితరత్న కరండేనకాంచనకోశోదంచితకౌక్షేయకఘటిత కటితటేన బాలేనానుచరేణ సంవేష్ట్యపితీర్యమాణాంవీటీం ప్రతిపదంక రాంచలేనదధానః అంసాంచలకించిద్విగళితహరిద్రవముద్రితతనుతరోప వీతవిరాజితః విపులవిచిత్రద్విపటీపరచితావకుంఠనః కర్ణాంచల డోలాయమానపృథులముక్తా ఫలః కరకమలాంగుళీధళధళాయమాన నానామణిఖచితఘనాంగుళీయ పారంపరీకః సువర్ణవర్ణకర్ణేజపశ్రీచూర్ణరేఖాలసదస్పష్టపుండ్రలాలితలలాటతటఃకరకమలకల్పితామనల్ప పరిమళఝరీంకైతకమంజరీం ముహుర్ముహురాజిఘ్రన్ సానందంకిమపికిమపిగాయన్ రాజాధిరాజో మహారాజితాం దోళికాసందోహపుంఖానుపుంఖ విసృమరమయూఖరేఖా విద్యోతమానబహిర్ద్వారపరిసరవిరచితవిహారశాల విహారశాలంసౌవిదల్ల కరతల వేల్లితవేత్రలతాదూరోత్సార్యమాణ జనంవిట విదూషక పీఠమర్దసంకులంవాత్స్యయనతంత్రపారీణరణీకధురీణవిశృంఖల జోఘుష్యమాణరతి రహస్య, రతికంచుక, రతితిలక, శృంగారరసబంధ ప్రదీపికాదిశృంగార ప్రబంధజాతం కనకలేఖాభవనం ప్రవిశతి, కింవదసి, అయంఖలు మనసిజరాద్ధాంత తత్వవేదీసంగీతసారజ్ఞః కాంచీనగరవాసీకనకలేఖాయాఃకనీయస్యాస్సంగీతచంద్రికాయాః యౌవనసంపదుపభోక్తామదనమిత్రఇతినిపుణన్నిరూప్య అస్మదాజన్మప్రియ సుహృన్మదనమిత్ర ఏవాయంతర్హ్యస్మాభిరపిత్వరయా

గంతవ్యమితిత్వరితతరంకతిచిత్పదానిగత్వాకనకలేఖాభవనంప్రవిశ్య,పురోవలోక్య.

ప. ముక్తాసచ్ఛమనోజ్ఞకుంకుమరసోదంతత్రిసోష్ణీషకాః
కర్ణాలంబితమౌక్తికాధళధళత్కారాభిరామోర్మికాః।
కస్తూరీరసబిందుకాంతనిటలాఃపశ్చాత్ స్థితైర్బాలకై
స్సంవేష్ట్యార్పితపీటికాస్తతఇతస్స్పందంతిశృంగారిణః॥

సర్వేపిమామవలోక్య. ఆగచ్ఛతాగచ్ఛతేతివదంతస్స ముపతిష్ఠంతిపరిసారితకరస్తిష్టతతిష్ఠతేతివదన్ సదసిసత్వరముపవిశ్యకింబ్రూథ. రసికశేఖర! భవదాగమనేనసఖీయంకామపికాంతి మాహిండతఇతి. సాంప్రతం సఖీయమనుదాగమనేనకామపికాంతి మాహిండతఇతియదుక్తంతత్సాంప్రతమేవకాచేసన్నిహితే సతిహేమకాంచనంకాంచనపాశిమాఘాకతేకింబ్రూథ. సహజఃఖలుతవవిషయాతిశయఇతి. కనకలేఖాకింబ్రవీషి. రత్నకాంచనయోస్సంయోగఃఖలుభవత్సమవాయఇతి. మయ్యాజానసిద్ధప్రీత్యైవంవదసి. కింబ్రవీషి. అయిమాణిక్యలతికే రసికశేఖరస్యధవళముష్ణీషం కుంకుమబిందుభిరంకితంకురు. అయిచంపకమాలికే హరిచందనరసేనవక్షస్థలమాలింప- అయికుందలతికేవదనేందువలయే కలయకస్తూరికాబిందుం- అయికందర్పజీవికే సమర్పయజాంబూనదఘటానిహితంతాంబూలం - అయికలహంసికే హిమసలిలార్ద్రీణతాలవృంతేనసంమర్దశ్రమజుషివపుషిసంచారయసమీరాంకురానితి. సర్వమపిసభాజనంసభాజనసమక్షం సశ్లాఘమంగీకృత్యకనకలేఖేజనమమీదృశబహుమతిభాజనంవిదధతి ప్రణయలాభవతీత్వణమపిమేరూకర్తుం ప్రభవతి. జనాంతికం, కింబ్రూథ. రసికశేఖర చందనలతాయాంవిలాసశేఖరస్యానురక్తిరుభయసీబోభువాంబభూవ అస్త్వయమేవావసరఇతి. తస్యైదాస్యతికళత్రపత్రికాం కిమితి, పర్యాలోచ్యనలిఖితాచేత్ యావంతివిత్తానిదత్తాన్యపిజరత్యాస్తృప్తిర్నజాయతుతద్బాధామాప్రసాంక్షిదితి, అవశ్యంపత్రికాలేఖనీయేతి, అస్మాభిరవధారితమితిసాధుకృతంతత్వావిద్భిర్భవద్భిః కింబ్రవీషి. ఝడితికళత్రపత్రికాలిఖ్యతామితి. మదనమిత్ర! కనకలేఖావిలాసశేఖరయోరుభయోర్యథా సంమత్యావిలిఖ్యవాచ్యతాం- కింబ్రవీషి, విజయనామ్నిసంవత్సరే చైత్రమాసే పౌర్ణమాస్యాంవిలాసశేఖరేణ కనకలేఖాయైదత్తాకళత్రపత్రికా, తదనంతరం, ప్రతి

మాసంనిష్కసహస్రంమహార్ఘ్యంపట్టాంబరయుగంమంజుళం కంచుళీయుగం నిత్యంపీటకాశతం, కస్తూరీప్రభృతిసురభిళద్రవ్యాణిచవితీర్య, తవనందనీం చందనలతాం సుఖమనుభవామి; మత్త్యైపరస్త్రీవదనంపశ్యామిచేద్యామనుధోనిపాత్యసమారుహ్యయథామసీషంమర్దయతు, సాపరపురుషంపశ్యతిచేన్మయాదత్తంతావతోఽపిద్విగుణం పునర్మ్మవితీర్యత్వయాత్వత్పుత్రీమమకళత్రీకరణీయేతి. ఉభయోరనుమత్యామదనమిత్రస్యహస్తలిపిరితి. కింబ్రూథ; అనితరసాధారణంఖలుతవమదనమిత్రసర్వత్రకళత్రపత్రలేఖననైపుణ్యమితి పునశ్చకింబ్రూథ. చందనలతావిలాసశేఖరావుద్దిశ్య, నిరంతరదృఢాశ్లేషరూఢగాఢానురాగయోర్విజృంభతాం ప్రేమయువయోరతిమన్మథయోరివ ఇతిసర్వేసముత్తిష్ఠంతి, కింవదసి, రసికశేఖర, భవదాలోకనేనశయనభవనరామణీయకంసఫలతాం, కించిదంతరముపసృత్య, పురోవలోక్య,ఇదవకిలవితానవిడంబమానవికచవిచికిలవకుల చంపక సౌగంధికప్రముఖప్రసవప్రసృమరసౌరభ లాభలోభవిహారదిందిందిరనికర మేఘనికరవిద్యుత్పుంజపింజరచామీకరశలాకాఘటితపంజగర్భవిహరమాణ శుకశారికాకలకలరవముఖరితదిగంతరంకస్తూరికాపంకపరీతభిత్తిభాగం ఉదయదహస్కరమండలతిరస్కరణనిపుణకరణోపధానమండలఘనతరచోళోపధానపరిష్కృతేనలూనవృంతవిచికిలసూననిచయపరిచితేనపార్శ్వవిలంబితచిత్రపరిమండితేన సూర్యకాంతపట్టికావిపులతూలశయనశోభితేన ధవళదంతావళదంతసంతానఘటితేన జాతుషికట్యవరేణ ప్రసాధితపురోభాగం ప్రతిభిత్తిప్రత్యుప్తవిపులవహాణదర్పణ వరంక్వచనహరిచలదనపంకపరిపూరితైః కనకచషకైఃక్వచనకలానిధికలాతలాతలికలాకలనకుశలధవళతాంబూలీదళపూలికాలాలితాభిర్వివిధ కుసుమసరశోభితాభిస్స్ఫాటకఘటాభిఃక్వచనహిమసలిలపూర్ణైః కాంచనభాజనైః క్వచనగాంగేయభృంగారుభిర్దేదీప్యమానంకాలాగరుధూపధూమిలం జాజ్వలమానదీప్తస్తంభయుగళం కనకకనచ్ఛృంఖలాలంబితఫలకయాకయాచన కేళీడోలికయాచంకన్యమానం శ్రీవైకుంఠమివముక్తోపశోభితం సవనకర్మేవసురతాభ్యుదయకంఠరసాతలమివభుజంగపుంగవోపశ్లాఘనీయం సురపురమివసమేనకాంచనేనాంచితం, తారామండలమివచిత్రాన్వితంమలయతటమివచందనలతోల్లాసకరం మహీవలయమివవిలాసశేఖరసంభావనీయం కేళీనికేతనమివశోభమానం త్రిభువన

మోహనశయనీయసదనమతి కమనీయమాలోక్య తే, వివిధశృంగారతత్వ వేదినీభవతీవజగతిసుదతీ కాచిదపినచాకసీతి, మహాన్కాలాతిపాతస్సంజాతః, తత్త్వరయామయాగంతవ్యం. కింబ్రవీషి, తవగంతవ్యమేవమయాజ్ఞాతమేవరసమంజరీ ప్రథమరంగాధిరోహణసంభావనాయకిలగచ్ఛసి, మమచందనలతాయామివతస్యాంమహతీప్రీతిరితి అన్యాదృశీఖలుభవత్యాస్సర్వత్రసమదృష్టితా. తవసుతాయాశ్చందనలతాయాః ప్రథమార్తవోత్సవస్నాధీయాంజాతః, కింబ్రవీషి. సర్వంత్వచాగమనే నేతిసాధయామీతికతిచిత్పదానిగత్వా, అగ్రతోవలోక్య.

ప. పద్మకోశకల్పశుభ్రదభ్రక్రమతామ్రభాజన
భాజితాంగులీదళాంతరాళపాణిపల్లవోజ్జ్వలః।
అంసలంబితైణచర్మభస్త్రికస్సముద్రితశ్రుతో
శిఖాంచలంబిభ్రదేషమాధ్వవర్ణ్యదీరితానిలస్తుతిః॥

పార్శ్వతోవలోక్య.

సభయాశ్చర్యం, వివిధకుసుమభరణవిరహాదివక మపిధవళిమానం ప్రకాశయతాశరత్కాశ ప్రసూనకోశసంకాశేనకేశపాశేనవిశోభమానం విటజనతర్జనవాసనవజరయానిరంతర ముత్తరంగితకంపముత్తమాంగంధారయంతీపరుషాక్షరాణి భాషణాసిశమయితుమక్షమైరివ నిస్సరణోన్ముఖైరమలైర్ద్విత్రైర్ద్విజైరుపలక్షితా కంతదఘ్నకపటకాలకూటవిషబహిరున్మిషధూమ్రసేవ ధూమపానేనకమపినీలిమానమాలంబమానం రదనాంబరమాబిభ్రాణాతక్షణమేవనిబంధన పత్రికాలేఖనాయేవతాళపత్రమయంకర్ణపత్రద్వితయంకలయంతీ కీనాశేనేవాకృష్ణమాకలితం దృఢలగ్నంపాశవలయమానీలమణిసర మధికంధరంధరంతీ ఉర్వారుకఫలగర్వ నిర్వాపణదోర్వహాభ్యామురోరుహాభ్యామురోరుహాభ్యామురరీకృత పరాజయయాభస్త్రికయాసాంత్వయితుమివసన్నిషేవ్యమాణపార్శ్వభాగావిటజననూనవేతాళసముచ్చాటన వేత్రలతామివయష్టిమధి ముష్టిదధానాకటీతటకల్పితవిశంకటధూమధర్మవలీపటలీలాలితవదనశైలీతులితవలీముఖసితమృత్తికాలవాలాంకితనాసాంచలాపి హితస్థూలచేలాహృదిస్థితవంచనారేఖా ఏవ విస్మితపూర్వకాయాధనాశావిషవల్లీకోపఘ్నశాఖాలోలికా తరళరసనం కిమపిపరుషంరటంతీతాటకాకృతిర్జరతీ ఆన్నపదంకామపి పరిశుద్ధిమభినయం

తంతద్గేహోపాంతఇత్యుక్తరీత్యా మహత్యాపిరక్త్యావేశవశేనగచ్ఛంతం సాధ్వసంమాధ్వవటుముపవీతేఝడితిజగ్రాహ, అథసోపికపిరివశునీగృహీతః, మండూక ఇవకాలోరగీముఖగతః, కుళీర ఇవశివాజేగీయమానః, హరిణఇవశార్దూలీహృతః, మీనఇవబలాకాక్షిప్తః, ఆఖురివమార్జారీసాత్కారితః, జరతీనిరుద్ధః మహత్యాభీత్యాపర్యాకులీభవతి, ఇత్యంతికముపసృత్య, భోవటోమాబైషీర్మాభైషీః, తవవృత్తాంతమిమంనకుత్రాపికథయామి, అయిపరిశుద్ధమిమం కిమర్థంశదర్శయసి, కింవదసి,సహాసం,అస్యపరిశుద్ధతాయాభవానేవశ్లాఘయితా, అయంకిలైకాదశ్యాందివామామకీనకుటీఘటచేటీమనుభూయ ప్రతిశ్రుతమప్రదాయతదీయమేకమాభరణమాదాయదృఢఘటితామపికవాటపుటీం విఘటయ్యఝడితి పలాయనంచక్రే, స్వగతం, అహోబాదురాత్మన్ననంతభట్ట, ఇయమేవేందుమతీతిసాంప్రతార్యతచ్చేటీనికటం ప్రాపయ్యత్వామిందుమతిశాయికముఖీ మిందుమతీం నిర్భరంపరిరభ్యమమపంచమణీంశ్చాదాయవంచనోదంచన చంచుతామంచితవానసి, ప్రకాశం, కింబ్రవీషి, వృద్ధామిమామతిక్రుద్ధాంచేటీమస్యాగృహానపినజానామి. బహుశోమధ్వాచార్యపదాశపేఇతి, కింబ్రవీషి, మద్గృహాగమనాత్పూర్వంమాంచేటీంమామకసద్మచాసౌనజానాతీత్యనంగస్యపదాశపేఇతి, కింవదసి, జనాంతికం. తదభిప్రాయేణైవమయోక్తమితి, ఉభాభ్యామప్యద్యసమర్థితాసత్యోదితాపిద్యోతతే,సాంతహాసం. పలాయనపటుంవటుంచటులం కర్ణకఠోరంరటంతంఝడితిజరతీశిఖాబంధేజగ్రాహ. అయిముంచముంచసంచితమశేషంధనంచేట్యాపితరతి. కింవదసి. పంచపణక్రీతంసాలగ్రామమేకంవినాకించిదపినాస్తిసంచితమితి. తదిదానీంవిక్రీయప్రతిశ్రుతంవిశ్రాణయ. కింబ్రవీషి. మజ్జనకేనరామభట్టేన సమంచితతయావిక్రేతుం మనీషానసమున్మిషతీతి. కింబ్రవీషి. తవభగినీ మనుభవితుంసేమూషీసమున్మిషితాకిమితి.

ప. సాలగ్రామముంచపంచపణికంవిక్రీయకస్మైచన

క్షిప్రంత్వంవితర ప్రతిశ్రుతమితోవాంఛేందుమత్యాంయది।
సంప్రాప్యప్రతివీరవిత్తమధికంద్యూతేనచౌర్యేణవా
సాలగ్రామముదారసౌరభతయాజిఘ్రానిశంకైశికం॥

సాధయామీతికతిచిత్పదానిగత్వా, పురోవలోక్య.

ప. విస్తారస్తనమండలీపరిసరన్యస్తాం విపంచీన్నక్షై
స్తంత్రీనాద వినోదినీం విదధతీ త్రైలోక్యసంమోహినీం।
సారంగీమదబిందుసుందరముఖీ పంచాస్త్రశాస్త్రోన్ముఖీ
సారంగీతముదారమాకలయతీ సారంగికా దృశ్యతే॥

ఇయంఖలులవంగి కాయా స్తనయా సారంగికా, సమీపము పస్పృత్య. కేళినీవిటసులభ భుజపటిమారభటీ ప్రకటీకరణపటీయసీ స్ఫుటీకృతమ ధురిమాణమయి తన్వంగీ కామపి సంగీత భంగీమంగీకరోషి.

యతః.

ప. సరసరసాలసమానకిసాలశిఖా కబళనతుష్టపరపుష్టరవభ్రమదైః।
తవలలనామణి తాదృశగానరవై రజనిజనిరతీవ మమ శ్రవసోః॥

ప. కల్యాణిగౌడకాంభోజసౌరాష్ట్రపూర్వసర్వరాగనిధే।
జనయసిమనసిమమారాదనురాగంగాఢరూఢమనురాగం॥

అహో తవగానకల్పనాప్రాగల్భ్య.

ప. నత్త్వత్రేశితురంతరేః కిరణాన్నక్తం తదీయోపలా
భాసాహిద్యుమణేర్వినాతదుపలాః ప్రాసాదశృంగోజ్జ్వలాః।
స్యందంతే భవదీయవిభ్రమవనాసీనాఘనానోకహా
స్స్వచ్ఛందంకిలకందళంతిమహీళే పానీయబిందూన్వినా॥

కింబ్రవీషి.

రసమంజరీసంగీతరసికస్యతవ మామకీనం గానం రోచతీవేతి.

యువనయనచకోర కౌముద్యనవద్యా ఘుమృద్యాగానవిద్యా మమ కర్ణపద్యామద్యసపద్యాసార్వహృద్యతి వేలముద్యతాంముదం ద్యోతయతి.

కించ. ప. కోమలాంగి తవకంఠకాహళీకందళీకృతమనస్త్రపావతా।
కోకిలాశుకగణేన కూజితా భూరిమాసశరణేన భూయతే॥

అయిరమణీమణి! తవరమణీయసాహిత్య పాండిత్యం ప్రకటీకరణీయం. కిం బ్రవీషి. రసికశేఖర! భవంతమంతరేణ కస్యవాకథయామి తస్మాచ్ఛృణుతావదితి.

ప. యన్మాత్రం స్వయనేదినోతిరసనాంపీత్వాతియత్కార్ముకం
యజ్జ్యానందయతిశ్రవస్సుఖయతి ఘ్రాణంయదీయాశుగః।

గాత్రంసమ్మతపాత్రమాకలయతే యజ్జైత్రయాత్రారథ
స్తస్యానంగమహీపతేర్విజయతాంతత్తాదృశంవైభవం॥

ప. చేతోభూజయకేతవఃపరిచితప్రాగ్భూమిభృద్ధాతవో
ధ్వాంతాఖుప్రకరాపవస్సురతృషోదన్వన్మహాసేతవః।
సంగీతోద్యతగాతవోదధతువఃక్షేమంనభోయాతవ
స్సింధూదంచనహేతవశ్శశికరాఃకల్హారజీవాతవః॥

కించ. ప. పాటీరాద్రితటీకుటీరవిసరన్మందానిలస్పందన
స్తోకాందోళితలాలసీయలతికాడోలాంతరాళాలయాః।
ఆనందంతుకుహూముఖామధుమదక్షీబద్విరేఫాంగనాః
సంగీతశ్రవణోన్ముఖాఃప్రతిపదంప్రాదుర్భవత్పంచమాః॥

ప. క్రీడాక్రోడోత్సంగరంగాంతరాళ
త్వంగద్భృంగీనర్తకీసూత్రధారాః।
కామాహంతాకల్పనాకల్పవృక్షాః
కాంతాపూర్తింకల్పయంతాంవసంతాః॥

అపిచ. ప. త్రైలోక్యాక్రమణక్రమప్రకటనస్ఫూర్తింస్మరక్ష్మాపతేః
కీర్తిందిక్షునిసృత్వరీంవిదధతస్సూనాళిధూళిచ్ఛలాత్।
గంధాహార్యవిహార్యమర్త్యలకభూర్యామోదమేదస్వినో
మోదంతామతివేలకోకిలకులశ్యామారుతామారుతాః॥

ప. స్త్రీరత్నేనసమాభామాపంచరత్నకృతాత్వయా।
రత్నాకరావృతేనాస్తిరత్నగర్భాతలేక్వచిత్॥

కింబ్రవీషి.

ప. కవితావనితారత్నవైభవక్షోభవానివ
నకశ్చిదపిలోకేస్మిన్విపశ్చిన్మౌళిలాలితః॥

భవత్ప్రియసఖస్యకవితాకలశుకీ విహారణపంజరస్య కవికుంజరస్యసా
హిత్యమనన్యసామాన్యసాహిత్యవదాన్యం మమేతినిరంతరాయముపవీణా
యతుభవతీ. సాధయామీతికతిచిత్పదానిగత్వా,ప్రతీచీమవలోక్య.

ప- అంబరబింబీపటలీలంబితఫలకీర్తిలంభనధురీణం।
సమయోమందంభానుంచరమమహీధ్రేవతారయతి॥

ప. అంభోజినీనామతిశీతలానాం కింజల్క-కాశ్మీరరజోరుణానాం।

లబ్ధాంగరాగఃపరిరంభణేన ప్రశాంతతాపో౽జనిచండరశ్మిః॥

ప. అయఃపిండఇవక్షిప్తఃపశ్చిమాబ్ధౌఖరద్యుతిః।
శామ్యతస్తస్యధూమౌఘస్తామ్యతస్తిమిరంబభౌ॥

ప. దిక్కామినీనీలసిచోళనీలం నిశాంగనేందీవరహారలీలం।
నభస్తమాలద్రుమపత్రజాలం విజృంభతేధ్వాంతమహావిశాలం॥

ప. కోకానాంశోకహేతుర్గ్గలరుహపిపిశ్రేణికాధూమకేతుః।
కేతుఃకాంతాభిసారేహరిణశిశుదృశాంస్వైరసంచారభాజాం॥

ఖ। సేతుర్మ్మానాంబురాశేస్త్రిభువనజయినశ్శంబరారేర్వికీర్ణం
మాయాచూర్ణంసవర్ణంవలరిపుదృషదాంధ్వాంతమారాతితూర్ణం॥
విస్తీర్ణాకీర్ణముక్తాఫలమదనమహాఖేటచక్రోపమానం
దీప్యడ్డిండీరఖండస్తబకితతటినీకాంతిపూరాభిరామం॥

ప- పుష్పైన్నిర్మలతల్ప టోలీపటల మివసముజ్జృంభితంరాత్రివధ్వా,
తారాపారంపరీభిఃపరివృతమమలంశ్యామలంశోభతేభ్రం॥

అహోభగవతశ్శ్రీరంగ రాజస్యశతాంగం జంగమమివజాతరూపశిఖరి శృంగముత్తుంగంప్రతిపద భంగురరథాంగ సంఘట్టనమహిమ్నాకథం కథమపి పరిక్రమ్య స్వస్థానేసంగతమితిమమచిత్తరంగేసంభావనానటీతాండవంతరంగయతి.

యతః.

ప. అంజలిఘట్టనజనితైశ్చటచటశబ్దైర్జనస్యసంఛన్నం।
బహుళోనటయంత్రభవోయాగచ్ఛచ్ఛబ్దోనభోభిపూరయతి।

ప. శ్రీరంగభూమీశమితుశ్శతాంగే
స్వావాసభూమీముషితుంగశృంగే।
దేవాంగనాభిఃప్రవికీర్ణమాణాః
పుష్పోపహారాఇవతారకౌఘాః॥

అథనారథావరోహణసూచకఃసుధామధురిమమదమోచకస్సకలజగదామంత్రణ వాచకస్సమయ విశేష వివేచకోభగ వత్సేవారోచకఃకశ్చనకలధౌతకాహళయుగళాన్ని రర్గళవినిర్గళితఃకృతశబ్దాంతరతిరస్కారాల్లబ్ధసకల వాద్యపురస్కారో ఫూత్కారోమమకర్ణయోఃకౌతూహలంకందళయతి తదిదానీంవేశవాట స్ఫటికకట పవతిష్ఠతేకైటభారి రేనందృష్ట్వాపునః

ఝడితిసమేష్యామీతి పరిక్రామితనాటితకేన పురోవలోక్య,

ప- శ్రియంకాంచిద్బిభ్రత్యుత్కలయమహోల్లాసఘటక
స్తుషారైరాలోకైరమృతలలితైర్ధూతతిమిరః।
సతాంబృందైర్వంద్యశ్శమితజనతాపోభ్యుదయతే
శతాంగాదుత్తుంగాదుదయగిరిశృంగాదివవిధుః॥

ప. శ్రీరంగచంద్రసేవార్థంభూగతాస్తారకాఇవ।
దీపికాఃపరితోభాంతిదిగంతధ్వాంతవారికాః॥

ప. అక్ష్ణాంభాగ్యమివోద్భూతంసామ్రాజ్యమివమాన్మథం।
వారాంగనాబృందమిదంనృత్యత్కంపయతేమనః॥
అసౌకింవర్ణ్యతేరంగరాజస్యసౌందర్యసుషమావాచామసీమా

ప. యదయంసదయంహృదయంమదయతివసయంత్స్వకీయయాదీప్త్యా
వారాంగనైకవీక్షాధన్యమనన్యాభిలాషమేషవిభుః॥

ప- ఆపాదచూడపరివేల్లితరత్నభూషా
ద్యోస్సావిశేషపరిక్ల్పితబాహుమధ్యాత్।
కస్తూరికాతిలకకాంతముఖారవిందా
తత్కస్తాదృశఃపరమభీప్సతిరంగరాజాత్॥

అయే చిత్తమత్తలభ్యాలభ్యవిచారచాతురీవైదేశికభావమవలంబసే. ముంచముంచశ్రీరంగరాజభజనాభిలాషం, క్షిప్రంసమంజసముంచచంచలాక్షీమణిస్సమవలోకనాద్వైతభావనాంకోవాపరీక్ష్య. ప్రత్యక్షదేవతోల్లంఘనేనపరోక్షదేవతాభజనేసన్నహతి.

ప. విద్యుల్లతాభిరభివీతఇవాంబువాహ
స్తారాభిరావృతఇవామృతభానుబింబః।
వారాంగనాకరసమర్పితదీపికాభి
రావేష్టితోదిశతురంగపతిశ్శ్రియంనః॥

స్మృతిమభినీయ. రంగరాజరథావరోహణోత్సవోయం రంగాధిరోహణోత్సవస్యాంతరాయస్సంవృత్తఇతిససంభ్రమంపరిక్రమ్య పునరపివేశవాటప్రవేశంనాటయిత్వా, పురోవలోక్య. కేయంససంభ్రమంవక్షోజతటతరళహారం విగళన్నీవీబంధబంధనవ్యాపృతైక కరంకబరీగళన్మల్లీసరభరధారణపారీణేతరపాణిర్మదభిముఖమాయాతి. నిపుణంనిరూప్య. ఇయంఖ

లుమదాగమనవిలంబాక్షమయాచంద్రరేఖయాప్రేషితాతాకరండవాహినీకస్తూరికా. అయికరండవాహిని ! కింవదసి. మన్మథమహోత్సవస్యముహూర్తికచూడామణిభిరావేదితస్సమయోయమతిక్రామతి, తత్త్వరయాత్వయాగంతవ్యమితిస్వామినీమేవిజ్ఞాపయతీతి. తదుక్తింశిరసాప్రతిగృహ్య ఝటితిచంద్రలేఖాభవనాభ్యర్ణభవనమభ్యేత్యేశశ్లాఘం॥

ప. నానారూపాభిరామైర్వ్యవకలతిలకైస్సార్వభౌమాత్మజాతైః
కందర్పాద్వైతవిద్యాప్రవచనచతురైస్సేవ్యమానంసమంతాత్।
దీప్తైస్తంభాధిరూఢైఃప్రతివదకలితైఃపాణిభిర్ధార్యమాణై
ర్దీపైర్భాస్వత్ప్రదీపైర్విలసితమబలారత్నపూర్ణంవిభాతి॥

ప. తారాజుష్టమివాంబరంజలముచాంబృందంయథావిద్యుతాం
సంపైస్సంఘటితంయథాచకమలారణ్యంమరాళావృతం।
మల్లీవల్లిమతల్లికాభిరభితఃకీర్ణంయథాకాననం
కాంతారత్నకరంబితంకలయతేవేశ్మేదమక్ష్ణోర్ముదం॥

ప. తాళధ్వనిఃకర్ణసుధాంప్రసూతేతాళస్తనీగానసనాథపక్షః।
శబ్దౌఘనామర్దళమార్జనోత్థస్సమార్జయంత్యార్జవమంతరంగే॥

సత్యంప్రక్రాంత ఏవరంగమంగళ విధిరస్మదఖిలషితవిధిః. పురతోవక్ష్య. కుత్రచిత్కనకలతాయాఃకనీయసీకర్పూరలేఖానాట్యశ్రమోష్మలస్వదాంభఃకణికాద్విగుణితలలంతీమౌక్తికమణిశ్రేణిరేణీదృశామగ్రణీరున్మిషత్పులకముకుళైరపరఖ్రప్రేమభరనిర్గళత్కటాక్షపాతైః పల్లవతల్లజైర్మధుకరైరివకుసుమితాకుందలేఖాకుతుకమాసేవ్యతే. కుత్రచిన్నిశ్శ్వాసపరంపరానటత్కుచతటీవిలుఠన్ముక్తాహారకాంతిధారాకౌముదీ సంతోషితయావలోకలోచనచకోరాకటీతటీఘటితకరకమలయాగళదరవిగళితకేనకుహాళీవిలోలమల్లీమాలాజాలాభిరామారామామణీస్తరళైరపాంగవలనైర్దిశిదిశివితానేవికసదిందీవరాడంబరమామ్రేడయంతీస్ఫుటకుటజ కుసుమనికురుంబమపిరోలంబకదంబచుంబితమివాకలయంతీయోగినామపిమనోధైర్యంభంజయంతీవిటజనమనాంసిరంజయంతీ రతిమపిశ్రియాసంజయంతీమనసిజవైజయంతీదేహప్రభయాసభామపిరాజయంతీతటిద్వల్లరీవశాతోదరీదరీదృశ్యతే. క్వాపిటకరావేష్టితపీటీగ్రహణచటులకరకమలాచేటికావీజీయమానతాళవృంతాంకురన్మరుదంకురచోరబాలకాపహృత శ్వేదాంబుకణమౌక్తికగణాగణి

కామణిరసునయచతురానపిచిట వరాన్గర్వభరేణాగణయంతీ సభాంగణభు వంభూషయంతీజరీజృంభతే. అహోభాగ్యాగపదేవచిరంతనసుకృతకల్పలతా వితానముదర్కఫలముద్భావయతి.

ప. మేఘాంతరాళాదివచంద్రరేఖా
విద్యుల్లతేవాభ్రకదంబమధ్యాత్।
నేపథ్యగర్భాదుదితామమేయం
మోదంవిధత్తేరసమంజరీసా॥

ప. అస్మద్భాగ్యపరంపరాపరిణతింకాంచిత్ప్రపద్యత్క్షితౌ।
విఖ్యాతింరసమంజరీతిదధతీసౌభాగ్యమాబిభ్రతీ।
జంభాలంభనభామినీపరిభవారంభప్రియంభావుకా
రంభోరూమణిరావిరస్తిపురతోరంభోరుసంభావనా॥

సాంప్రతమయంనటనపరిశ్రాంతే వకంచనకాంచనమయం మణిఖచితంపీఠ మధితిష్ఠతి సమీపముపసృత్య పార్శ్వతోవలోక్య అయిచంద్రలేఖే దిష్ట్యాధిక్కృతగీర్వాణవారవనితావిలసితేనకనీయస్యానటనకౌశలేనవర్ధయసె కింవదసి త్వంచేదమేవభద్రపీఠ మధిష్ఠాయమదనాగ్నిసాక్షికంమత్కనీయస్యారసమంజర్యాః పాణిం గృహాణ సంగృహాణచమదర్పితంద్రవిణమణిగణాదికముద్గృహాణ చమామకచింతా శల్యంని గృహాణదుర్హృదః అనుగృహాణ సుహృదః పరిగృహాణ మద్వాణీమితిఅయికీరవాణి చంద్రరేఖే మదభిలషితకలమ కేదార మేఘ రేఖేకిమితిపయః పానాద్యుపాదసంవాహనం కరోషి అహమేవాధరామృతపా నాయత్వత్కనీయస్యాఃకరపీడనంకరవాణీతిపీఠాధిరోహణంనాటయతిఅయిసభాస్తారశిరోమణేశృంగారచింతామణేసశిరఃకంపంకింబ్రవీషి.

ప- సామ్రాజ్యలక్ష్మీరివశంబరారే
ర్మూర్ధాభిషిక్తామణిభద్రపీఠే।
తత్కాలలగ్నాంబుకణేనభాతి
స్వేదాంబుబిందూల్లసితాప్రియాతే॥

ప- ఏనామ్మేనామివోదారాందారాణాం పదవీంనయన్
రత్నస్వర్ణసయాత్ప్రాప్తంసభాజయసభాజనం॥

Funding: IKS/Tattva Heritage. Digitization: eGangotri.

ప- కందర్పోపనిషద్రహస్యవిశదీకారప్రియంభావుక
త్వంవాత్స్యాయనమంత్రతంత్రవిధిభిఃపంచాయుధంపూజయ
సానందంరసమంజరీసహచరోనోచేగ్గళైర్వ్యావనం
శాణోల్లీఢవశేర్హ్వితాంతరధికానిత్యంసముజ్జృంభతే॥

ప- అద్వైతంయువయోరస్తుకుచయోరివసర్వదా
మాభూద్భ్రువోరివద్వైతంకదాచిదపిచేతసోరితి॥
ఆకాశేకర్ణందత్వా॥

ప- అనయారసమంజర్యారమమాణస్త్వమన్వహం।
రత్యేవశంబరారాతిర్విజయీభవసర్వదా॥
కింతేభూయఃప్రియముపహరామి తథాపీదమస్తుభరతవాక్యం

ప- శ్రీరంగార్యకవీంద్రచంద్రమహసాంవాచాసమృద్ధింశ్రితో
గంభీరోమధురోమహాన్గుణమణీ శ్రేణీసముత్పత్తిభూః।
ఆవిర్భావపదంశ్రియోమురభిదఃప్రేమాస్పదంసత్వభృ
ద్వాధూలాన్వయవారిధిర్విజయతామాచంద్రతారంభువి॥

ప- శ్రీరంగంశ్రితతుంగమంగళమిదంశ్రీరంగతామశ్నుతాం
సంతస్సంతుసదానిరాకులధియస్సంతస్సమృద్ధశ్రియం।
నానాలంకృతభూషణంనయవిదాముజ్జృంభతాంభూషణం
కందర్పాగమదేశికాశ్చరసిఃక్రీడంతుశృంగారిణః॥

ఇతిశ్రీవాధూలకులతిలక శ్రీరంగార్య కృతః
పంచబాణ విజయోనామ,
భాణస్సంపూర్ణః.
శ్రీకృష్ణార్పణమస్తు.

Funding: IKS/Tattva Heritage. Digitization: eGangotri.

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

